

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

ANONİM ŞİRKETİ

SERMAYESİ : TL. 25.000.000.000

İDARE MERKEZİ : ANKARA

İ D A R E M E R K E Z İ

ANKARA , 26 HAZİRAN 2000

Cevaplarda şu işaretlerin tekrarını dileriz :

B.02.2.TCM.0.09.00.04-27

DIŞ İLİŞKİLER GENEL MD.

Dış Ticaret Müdürlüğü

GENELGE NO: 2000/YB-25

İlgi: 3 Mayıs 1999 tarih ve "Dış Ticaret Md."99/YB-21 sayılı genelgemiz.

Bilindiği üzere

- dahilde işleme izin belgesi ile geçici kabul izin belgesi kapsamında yapılacak ithalatta,

- ihracat ile DİİB veya VRHİB kapsamındaki ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde,

- ihracat ile DİİB veya VRHİB kapsamındaki ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlere ilişkin kredilerde,

vergi istisnası uygulaması ve ihracat taahhüdünün kapatılması konusunda bankalarca yapılacak işlemler, ilgide kayıtlı genelgemiz ile açıklanmıştır.

Bu kere İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnasına ilişkin 99/13812 sayılı Karar ile 99/13819 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Kararı, 31 Aralık 1999 tarih, 23923 sayılı Resmi Gazetede, 99/13812 sayılı Karara ilişkin 2000/1 sayılı Tebliğ 14 Ocak 2000 tarih, 23933 sayılı Resmi Gazetede, 99/13819 sayılı karara ilişkin 2000/4 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği 8 Şubat 2000-23958 tarih, sayılı Resmi Gazetede, 2000/5 sayılı İhracat Sayılan Satış ve Teslimler Tebliği 8 Mart 2000-23987 tarih, sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözü edilen Karar ve Tebliğler ile 27 Aralık 1998-23566 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan Maliye Bakanlığının 4 Seri No.lu "İhracat ve Yatırımlarda Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması HakkındaTebliğ" uyarınca, ilgide kayıtlı genelgemizin yerine 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren geçerli olacak talimatımız ilişikte olup e-posta adresinize de gönderilmiştir.

Bu genelgemizde açıklanan konular dışındaki işlemlerde vergi istisnasının uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin tereddütlerinizin doğrudan Defterdarlıklara intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve buna göre işlem yapılmasını rica ederiz.

Saygılarımızla,
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İDARE MERKEZİ

EK: 1 Talimat

	ÖMER ALTAY	AYSEL GÜNAY
	GENEL MÜDÜR	GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

ND/ZT

İÇİNDEKİLER

Sayfa Nu

1- Belge Kapsamında Yapılacak İthalat .	1
2- Vergi İstisnası...	4
2.1- Vergi İstisnasından Yararlanacak İşlemler...	5
2.2- Teminat ..	8
2.3- Bildirim ..	8
3- Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Kullanılan Krediler...	9
3.1- Döviz Kredisi....	9
3.1.1- Döviz Kredisinin Döviz Olarak Kullanımı.	9
3.1.2- Hizmet İhracında Döviz Kredisinin TRL Kullanımı.....	11
3.2- TRL İhracat Kredisi	12
3.3- Prefinansman Kredisi.....	14
3.4- Kredilerde Süre ve Süre Uzatımı	14
3.5- Ortak Hükümler.....	17
3.6- Kredi İle İlgili İhracat Taahhüdünün Kapatılması	20
3.6.1- Belgesiz Kredilerde.....	20
3.6.2- Belgeli Kredilerde	23
3.7- Aracı İhracatçı.....	24
3.8- KKDF	25
3.9- İhracat Taahhütlü Altın kredisi.....	26
3.10- Türkiye’de İkamet Etmeyenlere	
Özel Fatura İle Döviz Karşılığı Yapılan Satışlar.....	28
4- VRHİB ve DİİB İhracat Taahhüdünün Kapatılması.....	30
4.1- VRHİB’nin İhracat Taahhüdünün Kapatılması	30
4.2- VRHİB İptali ve Müeyyide Uygulanması İle İlgili İşlemler	42
4.3- VRHİB Firma Nüshasının Kayı Halinde Yapılacak İşlemler	42
Kısaltmalar.....	44

EKLER

- Ek:1** Altın Kredisi İhracat Taahhüdünün Kapatılmasında Kullanılabilecek Mücevher ve Kuyumculuk Eşyaları Listesi
- Ek:2** Belge Kapsamındaki Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerin Gerçekleşme Durumunu Gösteren Liste
- Ek:3** Belge Kapsamında Kullandırılan Kredilerin Belge Süresi İçinde Ulaştığı En Yüksek Riskin Tespiti
- Ek:4** Belge Kapsamında Kullandırılan Kredilerin Belgeye İşlenmesine Örnek
- Ek:5** Taahhüt Kapatma Oranlarına Örnek

2- VERGİ İSTİSNASI

2.1- GENEL ESASLAR

Tebliğ uygulamasında vergi istisnası, vergi mevzuatına göre damga vergisi, harç ve BSMV gibi mali mükellefiyetleri doğuran olayın vukuuna rağmen bunların tahsilinin ihracat taahhüdünün yerine getirilmesi şartına bağlı olarak ertelenmesini, bu şartın gerçekleşmesi oranında terkinini; gerçekleşmeme oranında, ertelenenin yapıldığı tarihten itibaren ilgili mevzuatındaki esas ve usullere göre tahsilini ifade eder.

Yerine getirilen ihracat taahhüdü;

- mal ihracında, İhracat Rejim Kararı ve Yönetmeliği çerçevesinde yapılacak ihracattır.

- hizmet ihracında, VRHİB'ye bağlanmış TPKK hakkındaki 32 sayılı Kararın.11.maddesinde belirtilen ve faaliyetlerden elde edilip banka ve özel finans kurumlarına satılan döviz tutarıdır.

- ihraç sayılan satış ve teslimlerde, VRHİB veya DİİB'ye bağlanmış olup yurt içinde yapılacak satış ve teslimler karşılığında Türk Lirası olarak elde edilen hakedişlerin döviz karşılığıdır.

Aşağıdaki işlemler vergi istisnasından yararlanır.

2.1.1. Mal ihracında, belge alınmış olsun veya olmasın yapılan ihracat faaliyetleri,

2.1.2. İhracat sayılan satış ve teslimlerde, VRHİB ya da DİİB tarihinden başlayarak belge süresi sonuna kadar belge konusuyla ilgili satış ve teslim faaliyetleri,

2.1.3. Hizmet ihracında, VRHİB tarihinden başlayarak belge süresinin bitimine kadar belge konusu hizmet faaliyetleriyle ilgili olarak resmi ve özel kurumlarda yapılan işlemler ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar,

yurt dışındaki işleriyle ilgili olarak görünmeyen işlemlere ilişkin hükümlere göre yurt dışına yapılacak transferler,

2.1.4. Yurtdışı ihaleler ile yurtiçi uluslararası kamu ihalelerine, yabancı para ile finanse edilen kamu yatırımları ihalesine, iştirak edebilmek için düzenlenen (geçici) teminat mektupları ve bu mektuplara ilişkin işlemler ile sözleşme safhasından önceki diğer kağıtlar ve işlemlere, sözleşmeden önce düzenlenen kati teminat mektuplarına bu işle ilgili olduğunun tevsiki kaydıyla herhangi bir belge aranmaksızın istisna uygulanır.

İhalenin kazanılmamış olması halinde geçici teminat mektupları ve bunlara ilişkin işlemler için istisna edilen vergiler tahsil edilmez.

Sözleşmeden sonraki avans teminat mektubu ile diğer işlemlere (örneğin kati teminat mektubuna tahakkuk ettirilecek dönem komisyonundan dolayı doğacak olan BSMV'ye) istisna uygulanabilmesi için belge ibrazı gerekir.

Yap-işlet modeli çerçevesinde yapılacak yatırım projeleri ile ilgili olarak yatırımcı ile bu yatırımın yapılmasını öngören idare arasında, işin proje safhası da dahil olmak üzere yatırımın başlamasından bitimine kadar geçecek süre içerisinde yapılacak işlemler ve bu işlemler sebebiyle düzenlenen kağıtlara, belge alınmış olması kaydıyla, vergi istisnası uygulanacaktır.

2.1.5. Faktoring şirketlerine, Türk Eximbank'a temlik edilen ihracat bedelleri ile ilgili olarak ihracatçıya yapılan ödemeler ve temlike ilişkin işlemler,

2.1.6. Özel finans kurumlarının belgesiz olarak ihracatın finansmanı amacıyla doğrudan ihracatçıya veya imalatçı ihracatçıya emtia teminine yönelik olarak Türk Lirası veya döviz borçlandırıp TRL kullandırılan fonların da ihracatın finansmanı amacıyla kullandırılan kredi gibi mütalaa edilerek, bu tür kredilerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar,¹

2.1.7. Yapılacak ihracat bağlantıları için düzenlenecek anlaşmalar ve bu konuda alınacak teminat mektupları ile ilgili işlemler ve bu işlemler sebebiyle düzenlenen kağıtlar,

2.1.8. Mal ihracı karşılığı Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan yapılacak parasal teşvik ödemeleri için verilecek teminat mektupları ve temliknameler ile ihracatta KDV iadesine ilişkin düzenlenecek kağıtlar, (KDV iadesinin mükellefin veya mükellefe ihraç edilen malı teslim edenlerin vergi borcuna mahsubu dahil)

İhraç sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı işlemler kapsamında düzenlenen (DİİB ve VRHİB) faturalara ait KDV iadesiyle ilgili yapılan işlemlere ve düzenlenen kağıtlara ve vergi dairesine verilen teminat mektuplarına istisna uygulanmaz.

2.1.9. İkili anlaşmalar çerçevesinde ihracat karşılığı yapılan senet ödemelerine ilişkin işlemler,

2.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

¹ Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 20 Aralık 2002 tarih ve 56084 sayılı yazısı.

2.1.10. Tedarik edildiği şekliyle ihraç edilmek üzere satın alınan mallarla ilgili sözleşme, işlemler ve ihracatçı firmaların lehlerine tesis edilen ihracat akreditifleri ile (peşin döviz hariç) diğer ödeme şekillerine göre yapılan ihracat bedellerinin ihracatçıya mal teslim eden imalatçı firmalara temlikine ilişkin işlemler

Bu işlemlere, vergi istisnası uygulanabilmesi için,

- a) Yapılan temlikin ihracat maksadıyla alınan mal bedeline ilişkin olması,
- b) İmalatçıdan alınan malın, ihracatçı tarafından alındığı şekliyle ihraç edilmiş olması,

şarttır.

Bu malların ihraç edildiği hususu istisnayı uygulayan bankaya, GB ve gümrük onaylı fatura ile belgelenecektir.

İhracatın yapıldığının işlem tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde tevsik edilmemesi halinde uygulanan istisnalara müeyyide uygulanmasını teminen firmanın bağlı olduğu vergi dairesine ihbar edilecektir.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

2.1.11. DİİB kapsamında yapılacak ithal işlemleri ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar, transfer işlemleri, ithalat akreditifinin açılması sırasında düzenlenen GKS, yurt dışına verilen garanti ve teminat mektupları, gümrük muafiyetli ithalat için gümrüklere verilmek üzere bankalarca belge süresi içinde düzenlenen teminat mektupları, dahilde mal alımına ilişkin teminat ve garantiler, (Belge süresi sona ermiş olsa bile ihracat taahhüdü kapatılıncaya kadar istisna devam eder.)

2.1.12. Transit ticaret ile ilgili tüm alım ve satım işlemlerine (teminat mektubu dahil) ilişkin düzenlenen kağıtlar,

2.1.13. VRHİB'ye bağlanmış yurt dışı müteahhitlik hizmetleri kapsamında üçüncü ülkeden işin yürütüldüğü ülkeye yapılacak mal, malzeme ve teçhizat sevkiyatı ile ilgili işlemler, akreditifler, transferler, bunlara ilişkin teminat ve garantiler, (Belge taahhüdü ile sınırlı olmak kaydıyla)

2.1.14. VRHİB kapsamında gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarının yurt dışından satın alacakları mala ilişkin akreditif, transfer işlemleri ve bunlara ait teminatlar ve garantiler (Belgedeki taahhüdü geçmemek kaydı ile), istisnadan yararlandırılır.

Ancak, gümrük hattı dışı eşya satış mağazaları ve depolarda bulunan eşyanın yanma, çalınma, eksilme gibi sebeplerle ziyaa uğratılması, mağaza üstü reklam satış standı ihalesi ve depo kira teminat farkı gibi sebeplerle verilen teminat mektuplarının döviz kazandırıcı faaliyet kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamakta olup istisnalardan yararlandırılmaz.¹

2.1.15. İhracatın ve belge kapsamındaki döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı amacıyla kullanılan Türk lirası ve döviz kredileri (krediler bölümünde ayrıntılı açıklanmıştır.) ile Türk Eximbank kredileri (Türk Eximbank'ın sadece ihracatta kullanılmak kaydıyla yaptığı fon temini işlemleri, bu banka tarafından aracı bankalar vasıtasıyla kullanılan krediler dahil) ve TPKK hakkındaki mevzuat uyarınca ihracat taahhüdüne bağlı olarak bankalarca kullanılan altın kredileri bu kredilerin teminatı olarak alınan garanti, karşı garanti, teminat, kefalet ve ipotekler ile ihracat alacağının ihracatçı tarafından kredi veren bankaya temlikine ilişkin temliknameler herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın istisnadan yararlandırılır.

TCMB tarafından Türk Eximbank'a ihracatın finansmanı amacıyla (kabul finansmanı çerçevesinde) açılan reeskont kredileri ve bunlara ilişkin teminatlar.

(Finansal kiralama şirketlerinin bankalardan kullanacağı kredilere vergi istisnası uygulanmaz.)

2.1.16. Serbest bölgelerde yerleşik bankalar tarafından serbest bölgeden gönderilecek veya bölgeye getirilecek mallar için açılacak akreditif işlemleri,

Serbest bölgelerde değil de Türkiye'de yerleşik bankalar tarafından söz konusu işlemlere aracılık edilmesi halinde bu işlemler istisnadan yararlandırılmaz. Ancak Türkiye'deki bankalar aracılığı ile serbest bölgeye yapılacak ihracat, ihracat hükmünde olduğundan istisnadan yararlandırılır.

2.Değişiklik

2003/YB-44,ŞB-50

¹ Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü'nün 20 Şubat 2002 tarih ve 7902 sayılı yazısı.

2.1.17. İhraç Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetler için düzenlenen (VRHİB ve DİİB) belgeler kapsamında taahhülle sınırlı olmak üzere ve belgenin verilmiş amacına ve mahiyetine uygun olarak düzenlenen garanti ve teminat mektupları. (Belgenin geçerlilik süresinden sonra ihracat taahhüdü kapatılıncaya kadar vergi istisnasından yararlandırılır.)

Belgeler kapsamında nakit kredi ve bu nakit kredinin teminatı niteliğinde olmayan gayri nakdi bir kredi kullanılmışsa her ikisinin toplamı belge taahhüdünü aşamayacaktır. Dolayısıyla bu çerçevedeki gayri nakdi kredi kullanıldığında da garanti ya da teminat mektubu tarihindeki TCMB kurlarından USD değeri tespit edilerek belgeye işlenecektir.

2.1.18. DİİB sahibi firmaya kütük, blum satış ve teslimi yapan imalatçı firmanın VRHİB kapsamındaki işlemleri ve bu malın satışı dolayısıyla düzenlenen kağıtlar,

2.1.19. Döviz kazandırıcı bazı faaliyetlerde, belgeye bağlı olarak uygulanan damga vergisi ve harç istisnasının; belge sahibi yatırımcı, ihracatçı veya üstlenicinin, belge kapsamındaki iş nedeniyle ihale makamı dışında kalan ve belge sahibi olmayan diğer kişi ve kuruluşlarla (taşaron, malzeme müteahhidi vb.) yapacağı muamelelere tatbiki mümkün değildir.

Ancak belge kapsamındaki döviz kazandırıcı faaliyetlerde kullanılmak şartıyla belge sahibi kişi veya kuruluşlardan temin edilecek mal, malzeme veya hizmet alımları, damga vergisi ve harç istisnasından faydalandırılacaklardır.

Bu durumda döviz kazandırıcı faaliyetlerde ihale makamı dışında kalan diğer işlem tarafları arasındaki işlemlere her iki işlem tarafının da o işle ilgili düzenlenmiş belgeye sahip olmasına bağlı olarak damga vergisi ve harç istisnası tatbik edilecektir.

2.1.20. İhracat bedeli olarak alınan ve keşidecisi yurt dışındaki banka olan çeklerin iştirası ile yurt dışındaki muteber bir bankanın kabul ya da avalini taşıyan poliçelerin iskonto edilmesi halinde bankalarca yapılan iştiraya veya iskonto işlemleri, vadeli akreditiften doğan alacağın iskontosu ile buna ilişkin bankaya verilen temlikname.¹

2.1.21. 4458 sayılı Gümrük Kanununun 131'inci maddesi çerçevesinde 5 Şubat 2000 tarih ve 23955 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2000/69 sayılı Kararın 8'inci maddesi uyarınca; Gümrük Yönetmeliğinin Ek:51 "İhraç Eşyasında Kullanılmak Üzere Geçici Olarak İthal Edilecek Ambalaj Maddeleri Listesinde" yer alan ambalaj malzemelerinin bedelli ya da bedelsiz geçici ithali ve bu ithalata ilişkin gümrüklere verilen teminat mektubu ile harici garantiler ve kambiyo işlemleri (Bu işlemler nedeniyle uygulanan istisnalara ilişkin taahhüt, geçici ithal edilen eşyaya ait teminatın çözülmesi ile kapatılır.)

2. Değişiklik

10 Temmuz 2001/YB-51, ŞB-68

¹ Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 4 Haziran 2001 tarih ve 30090 sayılı yazısı.

2.1.22. 31 Ekim 2001 tarih ve 24569 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İhracat 2001/7 sayılı “Dahilde İşleme İzni” hakkındaki Tebliğ uyarınca, bu Tebliğde yer alan malların yurda bedelli ya da bedelsiz geçici ithali ve bu ithalata ilişkin gümrüklere verilen teminat mektupları, yurt dışına verilen harici garantiler ve yapılan kambiyo işlemleri.

(Dahilde işleme iznine ilişkin ihracat taahhütleri ilgili gümrük idarelerince kapatıldığında, bankalar da taahhüt hesabını kapatacaklardır.)

2.1.23. Gerek ihracat bedelinin gerekse ihraç sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler karşılığında elde edilen dövizlerin alışı yapılmaksızın mahsup edilerek (aynı kur üzerinden DAB ve DSB düzenlenmek suretiyle) yapılan transferlerde vergi doğmaz.

Ancak ihracat bedelinden mahsup ve mahsuben transfer nedeniyle bir komisyon alınıyorsa komisyondan doğan BSMV’ye istisna uygulanmayacaktır.

Diğer taraftan Bankalarca mahsup işleminde DAB-DSB düzenlenmesi sırasında muhasebe kayıtları açısından gelen ihracat bedeli dövizin aynı gün TRL’ye çevrilerek alışının yapılması ve aynı kurdan döviz satışının yapılması işleminde, bankaların müşterinin hesabından TRL karşılığı çekerek döviz satışı yapmaları nedeniyle (TRL) tutarı üzerinden %01 oranında BSMV tahsil etmeleri gerekir.¹

2.2- TEMİNAT:

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde bankalar ve diğer kuruluşlarca (gümrükler hariç) uygulanan vergi istisnaları (döviz kredilerine uygulanan istisnalar dahil) için herhangi bir teminat alınmayacaktır.

Ancak BSMV’nin ve KKDF’nin mükellefi bankalar olduğundan, bankalar bunlar için teminat alıp almama hususunda serbesttirler.

2.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

¹ Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü’nün 22 Kasım 2001 tarih ve 62901 sayılı yazısı.

2.3- BİLDİRİM

2.3.1. Yukarıda açıklanan vergi istisnaları, uygulayan kuruluşlarca belgeli işlemlerde tarih de belirtilmek suretiyle belgeye kaydedilerek yetkililerce onaylanır.

2.3.2. Uygulanan istisnalar, istisnayı uygulayan kuruluşlarca en geç istisnanın uygulandığı tarihi takip eden 30 gün içinde ihracatçının bağlı olduğu vergi dairesine bildirilir (BSMV hariç). Bu bildirimde belgeli işlemlerde belgenin bir fotokopisi eklenir.

2.3.3. BSMV istisnaları için istisna sırasında vergi dairesine herhangi bir bildirim yapılmamakla birlikte müeyyide uygulanması durumunda ise bankalarca taahhüdün gerçekleştirilmediğinin tespit edildiği tarihi takip eden ayın 15'ine kadar BSMV beyannamesinin ilgili (bankanın bağlı olduğu) vergi dairesine verilmesi ve vergi ziyayı söz konusu olduğundan verginin istisna edildiği tarih dikkate alınarak 213 Sayılı Vergi Usul Kanununa göre ceza ve gecikme faizi ile birlikte bu sürede (ilgili firmadan tahsil edilmemiş olsa dahi) aynı vergi dairesine yatırılması gerekmektedir. Beyanname verildikten sonra süresinde ödenmeyen ya da beyannamenin süresinde verilmemesi sebebiyle geç ödenen BSMV'ler için ayrıca 6183 Sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme zammı uygulanacaktır.

2.3.4. İhracat akreditifleri için uygulanan damga vergisi istisnası kesin mahiyette olduğundan bunlar için bildirim yapılmaz. (Tamamen veya kısmen kullanılmayan ihracat akreditifi için damga vergisi doğmaz.)

Ancak ihracat akreditiflerinin peşin ödemeye imkan veren kısmı tutarında ihracatın akreditif vadesine kadar gerçekleşmemesi halinde gerçekleşmeyen kısım için uygulanan istisnaların tahsili gerektiğinden, peşin ödemeye ilişkin kısmın alışı sırasında bu tutara tekabül eden istisnaların bildirim gerektirir.

Öte yandan teyitli ihracat akreditifleri ile ilgili olarak düzenlenen teyit mektuplarına istisna uygulandığında, uygulanan istisna vergi dairesine bildirilir ve akreditifin kısmen veya tamamen kullanılmaması halinde kullanılmayan kısım üzerinden damga vergisine tabi tutularak bunun gecikme zamlarıyla birlikte tahsilini teminen vergi dairesine bildirim yapılır.

Aynı şekilde ihracat bağlantıları için düzenlenen teminat mektuplarına istisna uygulandığında vergi dairesine bildirilir ve ihracat gerçekleşmez ise müeyyide uygulanır.

2.3.5. İhracat taahhütleri kısmen veya tamamen gerçekleştirilemez ise uygulanmış olan istisnaların gerçekleşmeme oranında tahsili için

- belge kapsamındaki işlemlerde, ihracat taahhüdünü kapatan merciin talimatının bankalara ulaştığı tarihten ,

- belge kapsamı dışında olup taahhüdün süresinde gerçekleşip gerçekleşmediğinin bankalarca tespit edildiği işlemlerde tespit tarihinden

itibaren en geç 30 gün içinde daha önce istisnaların bildirildiği vergi dairesine "İADELİ TAAHHÜTLÜ MEKTUPLA" ihbar edilmesi gerekmektedir.

2.3.6. Kredilerle ilgili bildirim kredi bölümünde açıklanmıştır.

3.- KREDİLERDE İSTİSNA UYGULAMASI

3.1. DÖVİZ KREDİLERİ

Bankalar dışında Türkiye’de yerleşik kişilerin, yurt dışından veya Türkiye’deki bankalardan döviz kredisi temini ve kullanımına ilişkin esaslar TPKK mevzuatında belirlenmiştir.

Türkiye’deki bankalarca lehdarı döviz olarak borçlandırıp TRL olarak kullandırılan krediler döviz kredisinin TRL kullanımınıdır.

Yurt dışından temin edilip Türkiye’deki bankalar aracılığı ile kullanılan döviz kredilerinin

- yurt dışına veya yurt dışında döviz ödenmesini gerektiren faaliyetlerin finansmanında kullanılması ya da

- TRL’ye çevrilerek yurt içindeki (mal veya hizmet ihracına yönelik) finansman ihtiyacının karşılanmasında kullanılması

mümkündür.

Kredinin TRL’ye çevrilerek kullanılması, “döviz kredisi” niteliğini değiştirmez.

- Yurt dışındaki finans kuruluşlarından temin edilen döviz kredisinin mal veya hizmet ihracı faaliyetinin finansmanında TRL olarak (döviz alışı yapılmak suretiyle) kullanılmasına “prefinansman” adı verilir.

3.1.1. DİİB kapsamında yapılacak mal ithalinin finansmanında kullanılması.

Gerek Türkiye’deki bankalardan gerek yurt dışından temin edilen döviz kredileri, belgede kayıtlı ithal hakkı tutarını ve vadesi belgenin geçerlik süresini aşmamak kaydıyla ithalatın finansmanı için döviz olarak kullanılabilir.

Krediye uygulanan vergi istisnaları, Müsteşarlık veya değerlendirme yetkisi verdiği merciin bildirimine göre belgedeki ihracat taahhüdünün gerçekleşmesi halinde terkin, gerçekleşmeme oranında tahsil edilir.

Kredinin verilmesi sırasında; kredinin döviz olarak kullanılmasından dolayı bir döviz satışı olmayacağından DSB düzenlenmez.

Kredi,

a) TRL ile geri ödeniyorsa geri ödeme tarihinde döviz satışı yapılarak DSB düzenlenir.

b) Kredi ihracat bedeli ile ödeniyorsa döviz alışının yapıldığı (DAB’nin düzenlendiği) tarihte DSB de düzenlenir.

c) İlgilinin DTH’sinden transfer edilmek suretiyle de iade edilebilir. Bu durumda DSB düzenlenmeyeceği tabiidir.

3.1.2. VRHİB kapsamında yapılacak hizmet ihracının finansmanında döviz olarak kullanılması.

VRHİB kapsamında yurt dışındaki işlerinde kullanılmak üzere yurt dışı müteahhitlik hizmetleri, uluslararası taşıma faaliyetinde bulunan nakliyeciler (hava, kara, deniz) firmalar ve gümrük hattı dışı eşya satış mağazaları, yurt dışından veya Türkiye'deki bankalardan döviz olarak kullanılmak üzere döviz kredisi alabilirler.

Bu kredilerin istisnadan yararlanma süresi belgenin geçerlik süresi ile sınırlıdır.

Aynı veya muhtelif bankalar aracılığı ile kullanılan kredilerin adetlerinin toplamı belgede öngörülen ihracat taahhüdünün %75'i ile belge süresinin çarpımı suretiyle bulunacak adet tutarını aşamaz.

Döviz olarak kullanılan döviz kredileri dışında başka kredilerin de kullanılması halinde kullanılan kredilerin belge süresi içinde ulaştığı en yüksek riskini bulurken döviz olarak kullanılan döviz kredisinde 1/3 fazlası dikkate alınarak hesaplama yapılır.

VRHİB kapsamındaki faaliyetlerden elde edilen dövizin bankalarca alışı sırasında fatura (ve/veya benzeri belgelerin) ibrazı şart olmayıp firma beyanına istinaden DAB düzenlenebilir.

Belge süresinden önce sona eren kredi vadesi ile belgenin geçerlik süresi sonu arasındaki zaman dilimi ve belge almak için yapılan başvuru tarihi ile belge tarihi arasındaki zaman dilimlerinde elde edilen döviz gelirleri de taahhüde sayılır.

Kredinin kullanılması sırasında döviz satışı olmadığından DSB düzenlenmez, kredinin geri ödenmesinde de DAB aranmaz. Bu husus ihracat taahhüdünün kapatılma aşamasında değerlendirilmek üzere krediyi kullandıran (ya da krediye aracılık eden) bankaca beyan edilir.

3.1.3. Transit ticaret kapsamında satın alınacak malların finansmanında kullanılması.

Türkiye'deki bankalardan veya yurt dışından temin edilen döviz kredileri, satış bedeli tahsil edilmemiş olmak kaydıyla yurt dışından (serbest bölgeler dahil) satın alınacak malların bedellerinin ödenmesi için transfer tarihinden itibaren malların satıldığı ülkeye göre belirlenen tahsil sürelerini aşmamak kaydıyla kullanılabilir.

Bu krediler, transit ticaret konusu malın satış gelirleriyle ödenir. Aksi halde, uygulanan istisnalar eksik ödeme oranında tahsil edilir.

3.1.4. Prefinansman Kredisi:

Mal veya hizmet ihracı ile ihracat sayılan satış ve teslim faaliyetlerinin finansmanı amacıyla yurt dışından (uluslararası piyasadan) **döviz veya Türk Lirası olarak** temin edilen krediler olup döviz olarak temin edilmesi halinde TRL'ye çevrilerek kullanılır.¹

Kredinin başlangıcı, DAB'nin düzenlendiği veya DTH'ye alınarak bilahare tamamen veya kısmen kullanılmışsa DTH'ye alındığı tarihtir.

Kredinin geri ödemesi, kredi süresi içinde ihraç edilen mal veya hizmet bedellerinin alışı yapılmadan kredi alacaklısına transferi suretiyle (mahsuben) yapılabileceği gibi döviz satışı yapılmak (tasfiye) ya da firmanın DTH'sinden transfer edilmek suretiyle de yapılabilir.

Prefinansman kredisi anapara ve faizlerinin TRL karşılıkları yatırılarak banka kaynaklarından transfer edilmesi halinde ihracat taahhüdünün yerine getirilme şartına bağlı olarak yapılan satış tutarları üzerinden doğacak olan BSMV (KGV) ile kredinin geri ödemesinin ihracatçı firmanın DTH'sinden transfer edilmek suretiyle gerçekleştirilmesi ve bu transfer sebebiyle bankaca komisyon alınması halinde doğacak olan BSMV istisna edilir.

Uygulanan faiz ve komisyonlar ihracat taahhüdüne eklenir.

3.1.5. TRL olarak kullanılan döviz kredileri

Bu krediler riski döviz olarak takip edilen, faizi döviz olarak tahakkuk ettirilen ve Türkiye'deki bankalarca kendi kaynaklarından ihracatın finansmanı amacıyla belgesiz, döviz kazandırıcı işlemlerin finansmanı için belge (VRHİB, DiİB) kapsamında kullanılan kredilerdir. Bu kredilerin TRL'ye dönüştürülmesinde banka ile firma arasında serbestçe belirlenen kur uygulanır.

Kredinin açılması sırasında bir döviz alış ve satış işlemi olmadığından DAB ve DSB düzenlenmez.

Kredinin geri ödenmesi yani riskin kapatılması TRL ile olabileceği gibi alış yapılmaksızın efektifle ya da yurda getirilmesi zorunlu olmayan dövizle de olabilir. Bu husus firma ile banka arasında özel hukuk hükümlerine göre belirlenir.

Bu kredilerin hangi hallerde vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılacağına dair esas ve usuller kullanım alanına göre aşağıda açıklanmıştır.

3.1.5.1. Mal ihracının finansmanında kullanılmak üzere açılmış ise: (Belgesiz krediler)

İhracat taahhüdü, fiili ihracatın kredi süresi içinde (kredi süresi Tebliğde öngörülen süreden kısa ise Tebliğde belirtilen süre içinde) gerçekleştirilmesi suretiyle yerine getirilir.

Kredinin ilk diliminin kullanılmaya başladığı tarih başlangıç alınarak kredinin C/H şeklinde takip edilmesi mümkündür.

1.Değişiklik

2003/YB-44,ŞB-50

¹ Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın 14 Eylül 2001 tarih ve 72701 sayılı yazısı.

Kredi bazında yerine getirilmesi gereken ihracat taahhüt tutarı, kredinin Tebliğde belirtilen süre içinde en yüksek seviyeye ulaştığı tutara, tahakkuk ettirilen faiz ve komisyonların ilavesi ile bulunacak tutardır.

Mal ihracının finansmanı amacıyla TRL olarak kullanılan döviz kredilerinin rotatif kullanımlarında, kredinin GKS'den farklı döviz cinsinden kullanılması mümkündür. Bu durumda farklı döviz cinsinden kullanılan kredinin GKS'de kayıtlı döviz cinsinden karşılığının hesaplanmasında, kredinin kullanıldığı tarihteki TCMB çapraz kurları esas alınır.

Bu krediler, DİİB'nin taahhüdünün kapatılmasında kullanılan malların ihracının finansmanında kullanılsa dahi ihracat taahhütleri, belge taahhüdünden bağımsız olarak takip edilir.

3.1.5.2. Belge kapsamındaki döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanında kullanılmak üzere açılmış ise:

Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı amacıyla belge alınması kaydıyla TRL olarak döviz kredisi kullanılabilir.

VRHİB veya DİİB'lerin taahhütleri yerine getirilmiş ise bu belgelerde tarif edilen hizmet ihracı ile ihraç sayılan satış ve teslim faaliyetlerinin finansmanında kullanılan TRL döviz kredilerinin ihracat taahhütlerinin yerine getirilmiş olduğu kabul edilir. Bu belgelere istinaden kullanılabilir azami kredi anapara tutarı belgede kayıtlı taahhüt tutarı kadardır. (Faiz dolayısıyla taahhüdün aşılması mümkündür.)

Kredinin (kısmen de olsa) kullanılmaya başlandığı tarihten başlamak üzere belgede belirtilen süreleri aşmamak kaydıyla bu kredilerin kısmen kısmen kullanılması ya da vadeden önce riskinin azaltılması veya sıfırlandıktan (kredi sözleşmesini feshetmeksizin) sonra tekrar kullanılmaya başlanması mümkün olup bu durumda ihracat taahhüdü, kullanılan kredinin en yüksek seviyeye ulaştığı tutara (kredinin en yüksek riski) faiz ve komisyonların ilavesi ile elde edilecek tutar kadardır.

1.Değişiklik
2004/YB-3
2004/ŞB-4

3.2. TRL İHRACAT KREDİLERİ:

Bu krediler, riski TRL olarak takip edilen, Türkiye'deki bankalarca mal ihracı ile belge kapsamındaki hizmet ihracı ve ihrac sayılan satış ve teslim faaliyetlerinin finansmanı için TRL olarak kullanılan ve faizi TRL olarak tahakkuk ettirilen kredilerdir.

Bu kredilerin hangi hallerde vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılacağına dair esas ve usuller kullanım alanına göre aşağıda açıklanmıştır.

3.2.1. Mal ihracının finansmanında kullanılmak üzere açılmış ise: (Belgesiz krediler)

3.2.1.1. Fiili İhracattan Önce Kullanılan TRL İhracat Kredisi:

- Kredi bazında yerine getirilmesi gereken ihracat taahhüt tutarı, açılan kredinin kredi sözleşmesi tarihindeki, daha önce düzenlenmiş olan GKS kullanılmış ise kredinin açıldığı tarihteki, TCMB döviz alış kurlarına bölünmesi suretiyle hesaplanır. (Eximbank kaynaklı kredilerin ihracat taahhüdü, bu Bankanın belirlediği esaslara göre bulunur.)

- Kredinin, ilk diliminin kullanılmaya başlandığı tarih başlangıç alınarak kredinin kısım kısım kullanılması ya da cari hesap (C/H) şeklinde takip edilmesi mümkündür. Bu durumda kredinin en yüksek seviyeye ulaştığı tutar ihracat taahhüdünü oluşturacağından, kredinin istisnadan yararlanabileceği süre içinde en yüksek seviyeye ulaştığı tutar, açılan krediden düşük ise taahhüt yönünden bu düşük bedel esas alınır ve kredinin ilk açıldığı tarihteki kura göre ihracat taahhüdü hesaplanır. Bu tutar kadar ihracatın gerçekleştirilmesi gerekir.

- Tahakkuk ettirilecek faiz, komisyon ve masraflar taahhüde dahil edilmez.

- Bu krediler, DiİB'nin taahhüdünün kapatılmasında kullanılan malların ihracının finansmanında kullanılsa dahi ihracat taahhütleri belge taahhüdünden bağımsız olarak takip edilir.

3.2.1.2. Fiili İhracattan Sonra Kullanılan TRL İhracat Kredisi:

GB'nin firma (asıl) nüshasının ibrazı üzerine, vadesi ihracat bedelinin tahsil süresini geçmeyecek şekilde GB'deki FOB bedelin, kredinin verildiği tarihteki TCMB döviz alış kurundan karşılığı kadar kredi kullanılabilir. Bu kredinin, ihracat bedeli karşılığı olarak ihracatçıya rücu edilebilen ve muteber bir bankanın kabul ya da avalini taşımayan poliçe veya bono ile şahıs çekinin iştirah edilerek kullanılması da mümkün olup bu şekilde kullanılması kredinin (sevk sonrası TRL ihracat kredisi) niteliğini değiştirmez.

Kredi verildiğinde GB firma nüshasına gerekli not konularak taahhüde sayıldığı belirtilir. Yukarıda belirtilen süre içinde kullanılan söz konusu krediye uygulanan istisnalar kesin mahiyette olup (Vergi dairesine bildirim yapılırken istisnanın kesin mahiyette olduğu bildirilir.) ayrıca taahhüt kapatması yapılmaz. Ancak kredinin tahsil süresi içinde (ek süreler dahil) tasfiye edilmemesi halinde aşan zaman diliminde doğacak olan vergiler için istisna uygulanması mümkün bulunmamaktadır.

3.2.2. Belge kapsamındaki döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanında kullanılmak üzere açılmış ise:

Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı amacıyla belge alınması kaydıyla TRL kredi kullanılabilir. Kredinin istisnadan yararlanma süresi VRHİB ya da DİİB süresi ile sınırlıdır.

Kredinin verildiği tarihteki TCMB döviz alış kurundan USD değeri tespit edilerek belgeye işlenir. Bu belgelere istinaden kullanılacak azami kredi tutarı belgede kayıtlı taahhüt tutarı kadardır. Bankalarca alınan faizler ihracat taahhüdünün hesaplanmasında dikkate alınmaz.

VRHİB veya DİİB'lerin taahhütleri yerine getirilmiş ise bu belgelerde tarif edilen hizmet ihracı ile ihraç sayılan satış ve teslim faaliyetlerinin finansmanında kullanılan TRL kredilerinin ihracat taahhütlerinin yerine getirilmiş olduğu kabul edilir.

Kredinin (kısmen de olsa) kullanılmaya başlandığı tarihten başlamak üzere belgede belirtilen süreleri aşmamak kaydıyla bu kredilerin kısmen kısmen kullanılması ya da vadeden önce riskinin azaltılması veya sıfırlandıktan (kredi sözleşmesini feshetmeksizin) sonra tekrar kullanılmaya başlanması mümkün olup bu durumda ihracat taahhüdü, kullanılan kredinin en yüksek seviyeye ulaştığı tutar (kredinin en yüksek riski) kadardır.

Döviz kazandırıcı işlemlerde, VRHİB kapsamında satış ve teslim veya hizmet yapılan tarafından yabancı para cinsinden keşide edilen şahıs çekinin (örneğin: uluslararası taşıma yapan nakliyecinin taşımasını yaptığı yurt dışındaki müşterisinden aldığı çek) bankaca, iştirah edilerek DAB düzenleninceye kadar TRL ihracat kredisi kullanılabilir. Belgeye işlenirken kullanılan kredinin döviz bazında değeri çek tutarıdır. Söz konusu çek USD dışında başka bir döviz cinsinden düzenlenmiş olması halinde USD karşılığı, iştirah tarihindeki TCMB çapraz kurları esas alınarak hesaplanır.

Bankalarca söz konusu çeklerin iştirah edilmeksizin teminat olarak kabul edilerek TRL ihracat kredisi kullanılabilir de mümkündür.

3.3. TRL VE DÖVİZ KREDİLERİNDE SÜRE VE SÜRE UZATIMI

3.3.1. Belgesiz kredilerde kredinin istisnadan yararlanabileceği azami süre 18 ay olup gemi ve yat inşa ve ihracının finansmanı amacıyla kullanılacak kredilerde (hazır gemi ve yat hariç) 24 aydır.¹

Krediyi kullandıran banka, krediyi bu süreden kısa vadeli kullandırmışsa kreditorün onayıyla kredi süresini yukarıda belirtilen süreler kadar uzatabilir.

Ayrıca ihracat taahhüdünün % 50'sinin yerine getirilmiş olması halinde bankaca 6 aya kadar ek süre verilebilir. Banka bu süre için riski uzatmasa bile ihracatçı tarafından bu ek süre ihracat taahhüdünün yerine getirilmesi için kullanılır.

3.3.2. Belgeli kredilerde ise süre belge süresiyle sınırlı olmak kaydıyla bankalarca serbestçe tespit edilir.

2000/4 ve 2000/5 sayılı Tebliğler çerçevesinde verilen DİİB'nde belge süresi sonu, belge süresi bitiminin rastladığı ayın son günüdür.

Kredi süresinin uzatılması, belge süresinin Müsteşarlıkça uzatılması halinde mümkündür. Belge süresi uzatılmışsa, başka bir merciden izin alınmasına gerek olmadan kredi kullandıran bankaca resen kredi süresi belge süresi sonuna kadar uzatılabilir.

Ancak, belge konusu için tasfiyesine yönelik Müsteşarlıkça hukuki ve mali işlemler sonuçlanıncaya kadar belge süresinin uzatılması halinde nakit olarak kullandırılan kredinin bu süre sonuna kadar uzatılması mümkün değildir. Verilen süre sonuna kadar kredi dışındaki işlemlere de istisna uygulamaya devam edileceği tabiidir.

3.3.3. Aşağıda belirtilen mücbir sebep ve fevkalade hal durumlarının VRHİB ve belgesiz ihracat kredilerinin geçerlilik süresi içinde meydana gelmesi halinde ihracat süresi (ek süreler dahil) bitim tarihinden itibaren ek süre verilebilir.

Mücbir sebep ve fevkalade haller:

a) Ekonomik kriz veya durgunluk (Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşü alınmak suretiyle),

b) Deprem, sel, don, fırtına, kasırga, yangın v.b.tabii afetler (Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı veya Bayındırlık ve İskan Bakanlığı il müdürlüklerinden alınacak yazı ile),

c) Yükümlü firmanın faaliyetinin kamu otoritelerince durdurulması (firma faaliyetini durduran kamu kurumundan alınacak yazı ile),

d) Grev ve lokavt (İl çalışma müdürlüklerinden alınacak yazı ile),

1.Değişiklik

27.8.2001/YB-67

ŞB-85

¹ Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğünün 13 Ağustos 2001 tarih ve 51256 sayılı yazısı

e) Devletçe konulan yasaklar, harp ve abluka hali,

f) Yükümlü firmanın iflası ve şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü (Mahkeme kararı).

(a) ve (e) bentlerindeki mücbir sebep halleri Müsteşarlıkça belirlenir. Diğer bentlerdeki mücbir sebep hallerinde ise firmalarca bu haktan yararlanabilmek için, yukarıda belirtilen kamu kurumlarından alınacak bilgi ve belgelerle; belgeli ihracatta en geç belge süresinin sonuna kadar Müsteşarlığa, belgesiz ihracatta ise en geç kredinin istisnadan yararlanma süresinin sonunu takip eden bir (1) aya kadar krediyi kullandıran bankaya başvurulması gerekir. Belirtilen süre dışında yapılan başvurular değerlendirilmez.

Kredi kuruluşlarınca, krediye ilişkin ihracat taahhüdü süresi, mücbir sebep haline ilişkin ilgili kamu kurumundan alınacak belgede belirtilen süre kadar ve fakat bir (1) yılı geçmemek üzere uzatılabilir. İlgili kamu kurumundan alınacak belgede belirtilen sürenin bir yılı aşması durumunda ise krediyi kullandıran kuruluş tarafından Müsteşarlığın uygun görüşüne istinaden işlem yapılır.

Mücbir sebep ve fevkalade hal durumları yalnız süre uzatımlarında dikkate alınır, ihracat taahhüdünü ortadan kaldırmaz.

Belgeli ve belgesiz ihracatlarda, mücbir sebep ve fevkalade hal durumlarına istinaden süre uzatılması durumunda, bu ek süreler içinde yapılan işlemler taahhüde sayılır ve vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılır.

3.3.4. Mücbir sebeplere istinaden belgeli, belgesiz işlemlerde ek süre alınması halinde ek süre vade bitiminden itibaren geçerli olacağından vade sonu ile ek süre alınması arasındaki süre içinde vergiler tahakkuk ve tahsil edilmiş olsa bile iadesi mümkündür.

3.3.5. Bakanlar Kurulu kararı ya da Müsteşarlıkça çıkarılan tebliğlerle kredi süreleri genel olarak uzatıldığında, bankalarca (belgeli-belgesiz) kredi süreleri bu süre kadar uzatılabilir. Kredi süresinin bankalarca uzatılmaması halinde bile bu süre ihracat taahhüdü yönünden dikkate alınacaktır. **Ayrıca, VRHİB kapsamında, belgedeki limitin yeterli olması ve vadesinin de kararda belirtilen süreleri aşmaması kaydıyla yeni bir kredi kullandırılması ve uzatılan bu sürede vergi istisnasından yararlandırılması da mümkündür.¹**

3.3.6. TPKK mevzuatına göre kullanılması mümkün olan bir kredinin belgeye bağlanmış olması, o kredinin istisnadan yararlanmasını sağlar.

Dolayısıyla kredinin belge süresindeki işlemleri istisnadan yararlandırılır. Belge süresi içinde verilen kredinin vadesi belge süresini aşarsa, aşan zaman dilimindeki işlemlerin istisnadan yararlandırılması mümkün bulunmamaktadır.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

¹ Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü'nün 28 Aralık 2001 tarih ve 7052 sayılı yazısı.

Örneğin belge süresinin bitimine (6) altı ay kala yurt dışı müteahhitlik hizmetleri için kullanılan bir kredinin süresi 18 ay ise birinci 6 ayın içindeki işlemler istisnalardan yararlandırılırken ondan sonraki işlemler (örneğin dönem faizine ilişkin BSMV) istisnadan yararlandırılmaz. İhracat taahhüdünün kapatılması halinde belge süresinde uygulanan istisnalar yönünden ihracat taahhüdü kapatılabilir.

Döviz kredisi alınabilmesi için belge alınması zorunlu olan döviz kazandırıcı faaliyetlerde, kredi vadesinin belge süresini aşması söz konusu olamaz. Örneğin turizm faaliyetleri için alınmış bir VRHİB'nin süresinin bitimine 6 ay kalmışsa bankanın verebileceği döviz kredisinin vadesi 6 ayı geçemez.

Belgesiz kredilerde de kredinin istisnadan yararlanabileceği azami süre içinde riski kapatılamamış ise ihracat taahhüdü kapatılmış olsa bile vergi istisnasından yararlanabileceği süreyi aşan zaman dilimindeki işlemler istisnadan yararlandırılmaz.

3.3.7. İhracat sonrası TRL ihracat kredilerinde kredi süresi ihracat bedellerinin tahsil süresi kadar olup ek süre verilmez.

3.3.8. Peşin bedellerin kullanım süreleri içinde karşılığında ihracat yapılarak kapatılamaması halinde prefinansman kredisi hükümlerine tabi tutulur.

Dolayısıyla ihracat kredileri için yukarıda belirtilen şekilde verilen ek süreler prefinansman kredisi niteliğine dönüşen peşin döviz için de geçerli olur ve döviz gönderen (alıcı) onaylarsa vade, verilen ek süreler kadar uzatılabilir. Peşin döviz daha önce iade edilmiş olsa bile ek süre ihracat taahhüdünün yerine getirilmesi için kullanılır.

3.4. ORTAK HÜKÜMLER

3.4.1. Kredinin kapatılarak başka bir kredi türüne dönüştürülmesi ve ihracat taahhüdünün bu suretle ortadan kaldırılması mümkün değildir.

Bir DiİB veya VRHİB kapsamında kullanılan kredi (nakit veya gayri nakdi), başka bir belgeye devredilemez.

3.4.2. Belgeli kredilerde, Müsteşarlık tarafından belgede kayıtlı taahhüdün artırılması halinde taahhüt artırımı belge başlangıç tarihinden itibaren geçerli olacağından taahhüt artırımından önce belge taahhüdünü aşan krediler için vergi tahakkuk ve tahsil edilmiş olsa bile bunların iadesi mümkündür.

3.4.3. Belge özel şartlar bölümünde, "işe başlanıldığı tevsik edilmedikçe kredi kullanılmayacaktır." şeklinde veya benzeri ifadelerin bulunması halinde kredinin kullanılabilmesi için taahhüt konusu işin sahibinin vereceği yazı ile işe başlandığının tevsiki gerekmektedir.

3.4.4. İhracat bedelinin yurda getirilmesine ilişkin TPKK mevzuatı saklı kalmak kaydıyla döviz kredilerinde vergi istisnası yönünden ihracat taahhüdü kapatıldığı anda ayrıca kambiyo taahhüdü aranmaz.

3.4.5. Kredi, tebliğde belirtilen süreden daha kısa vadeli olarak kullanılmışsa veya vadeden önce riski kapatılmışsa tebliğde belirtilen süre sonuna kadar beklenerek ihracat taahhüdünün gerçekleşme durumuna göre vergi, resim ve harç istisnasının terkin veya tahsili gerekmektedir.¹

"3.4.6. Kredi kullanan firmanın iflası veya kredi mukavelesinde bir hüküm bulunması ya da Bankalar Kanunu ve bu Kanuna ilişkin düzenlemeler ve Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer alacakların niteliklerinin belirlenmesi ve ayrılacak Karşılıklara İlişkin esas ve usuller hakkında yönetmeliğe (RG:30.6.2001-24448) göre kredi kullandıran bankaca kredinin vadesinden önce resen kat edilerek kredinin tasfiye olunacak alacaklar hesabına alınması ya da yenilenen ve itfa planına bağlanan krediler hesabına alınması halinde, ihracat kredilerinin döviz olarak izlenebilmesi Tebliğdeki sürelerle (belgelide belgedeki sürelerle) sınırlı olmak kaydı ile mümkün olduğundan, bu süreden sonra döviz kredisinin TRL'ye dönüştürülmesi ve TRL olarak izlenmesi gerekmektedir.

Kredi, tasfiye ya da yenilenen ve itfa planına bağlanan kredi kapsamına alındıktan sonra da (döviz kredisini TRL'ye dönüştürülmüş olsa bile) tebliğde belirtilen süre sonuna kadar istisnadan yararlanacak ve bu sürede varsa gerçekleşmeler taahhüde sayılacaktır."

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

¹ Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü'nün 2 Eylül 2002 tarih ve 39092 sayılı yazısı.

3.4.7. Bankaların kendi kaynaklarından kullandırdıkları kredilerde, gelen ihracat bedellerinin krediye mahsubu zorunluluğu bulunmamaktadır.

Ancak akit serbestisi sınırları içinde, bankaların kredi borçlusunu ile aralarında yapacakları sözleşmelerde kredi sözleşmesinin cari hesap şeklinde işleyeceğine ve dolayısıyla bankanın resen mahsup yetkisini kullanabileceğine dair hükümler bulunabilir. Bu durumda, bankalar, gelen ihracat bedellerini, kendi kaynaklarından kullandırdıkları krediye mahsup edip etmemekte serbest bulunmaktadır.

Bu itibarla, bankalar, kredi sözleşmesinde kendilerine resen mahsup yetkisi veren bir hüküm bulunmaması veya sözleşmede böyle bir hüküm bulunmakla birlikte bu yetkiyi kullanmamaları sebebiyle, krediyi vadesi sonuna kadar kullandırmışlarsa, taahhüdün süresi içinde yerine getirilmesi şartıyla bu kredi vergi istisnasından yararlandırılacaktır.

3.4.8. Kredi mal ihracı için alınmışsa mal ihracına, ihraç sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler için alınmışsa DİİB veya VRHİB'de tarif edilen hizmet ve faaliyetlere ilişkin belgelere istinaden ihracat taahhüdü kapatılır.

3.4.9. Kredi riskinin (efektifle de olsa) kapatılması ihracat taahhüdünü ortadan kaldırmaz.

3.5- İHRACAT TAAHHÜDÜNÜN KAPATILMASI

3.5.1. Belgesiz Kredilerde:

3.5.1.1. Taahhüde sayılmayan ihracat :

3.5.1.1.1. İhraç sayılan satış ve teslimler ile hizmet ihracından sağlanan bedeller taahhüde sayılmaz.

3.5.1.1.2. Transit ticaretten, sınır ticaretinden sağlanan döviz gelirleri, mal ihracının finansmanı için kullanılan kredilerin taahhütlerinin kapatılmasında kullanılamaz.

3.5.1.1.4. İhraç edildikten sonra yurda geri getirilen mal taahhüde sayılamaz.

3.5.1.1.5. Denetim elemanlarınca gerçeğe aykırı olduğu tespit edilen ihracat taahhüde sayılmaz.

3.5.1.1.6. Serbest bölgelere TRL olarak yapılan ihracat kredi taahhüdüne sayılmaz.¹

3.5.1.1.7. Bedelsiz olarak yapılan ihracatlar da kredi taahhüdüne sayılamaz.

3.5.1.2. Taahhüde sayılabilen ihracat:

Kredinin alınmasından itibaren en geç 18 ay içinde ihracatın yapılmış olması şart olup bu çerçevede aşağıda açıklanan ihracat taahhüde sayılır.

3.5.1.2.1. Peşin döviz veya ihracat akreditiflerinin peşin ödemeye imkan veren kısımları, döviz alış tarihi ile ihraç tarihinin kredi vadesi içinde kalması kaydıyla DAB ve GB firma nüshaları üzerine gerekli notlar yazılarak TRL ve döviz kredilerinin taahhüdüne sayılabilir. Bu durumda kredi döviz cinsi ile DAB'deki döviz cinsi farklı ise GB'nin "A" hanesinde kayıtlı tescil tarihindeki TCMB çapraz kurları esas alınarak alış yapılan döviz, kredi döviz cinsine çevrilir.

Diğer taraftan peşin dövizlerin ihracat taahhütlerinin peşin döviz gönderenin dışında üçüncü bir kişiye yapılan ihracatla mahsup ya da tasfiye suretiyle kapatılması halinde yapılan ihracat söz konusu peşin döviz taahhüdüne sayıldığından bu ihracatın başka bir kredi taahhüdüne sayılması mümkün bulunmamaktadır. (3 Ocak 2012 tarih ve 2012/YB-1 sayılı genelgemiz ile iptal edilmiştir.)

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

¹ Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğünün 22 Temmuz 1994 tarih ve 46542 sayılı yazısı.

3.5.1.2.2. Kredi vadesi Tebliğde belirtilen süreden daha kısa olsa bile fiili ihracın kredinin istisnadan yararlanabileceği süre içinde yapılması kaydıyla bu ihracat taahhüde sayılır.

3.5.1.2.3. GB'de ihracat tutarı olarak 46. hanede kayıtlı FOB tutar esas alınır. İhracatın CFR veya CIF teslim şekline göre yapılması halinde taşımanın yerli firmaca TRL karşılığı yapıldığının ve navlun bedelinin ihracatçı adına alışının yapıldığının (DAB'a bağlandığının) tevsiki kaydıyla navlun bedeli de ihracat toplamına dahil edilerek taahhüde sayılır.

Bu durumda GB yanında DAB firma nüshasına da taahhüde sayıldığına ilişkin not konulur. Ayrıca (nakliyeciler firmanın VRHİB var ise onun taahhüdüne de mükerrer sayılmasını önlemek amacıyla) DAB'nin banka nüshasına da gerekli kaydın konulması sağlanır.

3.5.1.2.4. İhracatın, kredi vadesi içinde (kredi, Tebliğde belirtilen süreden kısa kullanılmışsa Tebliğde belirtilen süre içinde) gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinde, GB'nin arka yüzünde kayıtlı "malların yurt dışı edildiğine ilişkin tarih" veya A hanesinde kayıtlı tarihten hangisi firma lehine ise o tarih esas alınır.

3.5.1.2.5. Bağlı muamele ve özel takas yoluyla yapılan ihracat taahhüde sayılır.

3.5.1.2.6. Serbest bölgeye yapılan ihracat taahhüde sayılır.

3.5.1.2.7. GB düzenlenmek suretiyle gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarına yapılan satış ve teslimler ihracat taahhüdüne sayılabilir.

3.5.1.2.8. Dahilde İşleme İzni Hakkındaki 2000/6 sayılı Tebliğ (Resmi Gazete 11 Mart 2000-23990) kapsamında yapılan ihracatın tamamı (ithalatın bedelli ve/veya bedelsiz yapıldığına bakılmaksızın) ihracat taahhüdüne sayılır.

3.5.1.2.9. Eximbank'ın kredi açtığı ülkeye yapılan ihracatın bedelinin bu krediden karşılanması ve bu ihracatın bankalarca kullanılan kredinin taahhüdüne sayılması mümkündür.

3.5.1.2.10. Kesin satış faturası tarihinin yukarıda belirtilen süre içinde olması kaydıyla konsinye olarak yapılan ihracat taahhüde sayılır.

3.5.1.2.11. Kredili ihracat taahhüde sayılır.

3.5.1.2.12. DİİB'nin kapsamında ithalatın finansmanı amacıyla döviz olarak döviz kredisi kullanılmaması kaydıyla üzerinde DİİB kayıtlı olan ya da DİİB taahhüdüne sayılan GB'nin, bankalarca belgesiz kullanılan ihracat kredisinin taahhüdüne de sayılması mümkündür.

Ancak, GB'nin mükerrer kullanımını önlemek amacıyla aşağıdaki şekilde işlem yapılacaktır.

A) Bankalarca Yapılacak İşlemler:

Belgesiz kredi taahhüdüne saydırılmak istenen ve üzerinde DİİB tarih ve sayısı kayıtlı olan GB henüz İhracatçı Birliğince değerlendirmeye alınmamışsa, firmanın talep ettiği tutar belgesiz kredi taahhüdüne sayılabilecektir.

DİİB ihracat taahhüdü kapatılmış ve İBGS'nce söz konusu GB, DİİB ihracat taahhüdüne sayılmışsa DİİB fotokopisinden ya da İBGS'nce verilen ihracat taahhüt kapatma yazısından ithalat için döviz kredisi kullanılıp kullanılmadığı tespit edilecektir.

İthalat için döviz olarak döviz kredisi kullanılmamışsa banka GB'nin tamamını belgesiz kullandığı kredi taahhüdüne sayabilecektir.

Şayet döviz olarak döviz kredisi kullanılmışsa kullanılan kredinin 1/3 fazlasına faiz ve komisyonlar ile varsa diğer masrafların ilavesiyle bulunacak tutar GB'den düşüldükten sonra kalan tutar belgesiz kredinin ihracat taahhüdüne sayılabilecektir.

B) İBGS'nce Yapılacak İşlemler:

Daha önce İBGS'nce değerlendirmeye alınmadan, bankaca, belgesiz kredi taahhüdüne sayılan GB daha sonra DİİB'nin ihracat taahhüdünün kapatılmasında da kullanılmak isteniyorsa, İBGS DİİB kapsamında ithalat için döviz kredisi kullanılıp kullanılmadığını DİİB üzerinden tespit edecek;

Kullanılmamışsa belgesiz kredi taahhüdüne sayılan GB'nin tamamı aynı zamanda DİİB taahhüdüne de sayılabilecektir.

Kullanılmışsa GB'lerin toplamı, ithalat için kullanılan döviz kredisinin 1/3 fazlasına faiz ve komisyonların ilavesiyle bulunacak tutar ile belgesiz kredilerin (ibraz edilen GB'nin belgesiz kredi taahhüdüne sayılan tutarları) toplamını karşılıyorsa bu GB'lerde belgesiz kredi taahhüdüne sayılmış olduğuna ilişkin kayıt olsa bile DİİB taahhüdüne sayılmasında sakınca olmayacaktır. Ancak karşılamıyorsa İBGS, eksik tutar kadar ilave ihracat yapılmış olduğunu firmadan belgelemesini isteyecektir.

2.Değişiklik

14 Mart 2003/YB-25, ŞB-23

3.5.1.2.13. Üzerinde yatırım teşvik belgesi taahhüdüne sayıldığına ilişkin kayıt bulunan GB, ihracatın finansmanı amacıyla belgesiz kullanılan ihracat kredisinin taahhüdüne de sayılabilir.

3.5.1.2.14. Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünün;

17 Mayıs 2002 tarih ve 2002/12 sayılı genelgesi çerçevesinde, kumanya teslimlerine ilişkin gümrükçe onaylı kumanya listesi ve bu liste ile irtibatlı DAB,

3 Ocak 2003 tarih ve 2003/1 sayılı genelgesi çerçevesinde, kumanya teslimlerine ilişkin fatura ve bu fatura ile irtibatlı DAB,

düzenlenmiş olması kaydıyla kumanya teslimleri belgesiz kullanılan ihracat kredisinin taahhüdüne sayılır.

3.5.1.3. Kredi döviz cinsi ile ihraç döviz cinsi farklı ise GB tescil tarihindeki TCMB çapraz kurları veya TCMB döviz satış kuru esas alınarak ihracat tutarı, kredi döviz cinsinden hesap edilmek suretiyle gerçekleşme durumu tespit edilir.

Ancak ihracata ilişkin fatura kredi döviz cinsinden düzenlenmiş ise faturadaki döviz cinsi esas alınır.

3.5.1.4. İhracat taahhütlerinin yerine getirildiğinin tevsiki için en geç Tebliğde belirtilen süreyi takip eden **30 gün içinde** GB aslının kredi kullandıran bankaya ibrazı gerekmektedir. İbraz edilen GB **firma nüshaları** üzerine kredinin referans numarası ile taahhüde sayılan kısmı da belirtilerek kredi taahhüdüne sayıldığına ilişkin bir not konulup fotokopileri dosyasında saklanır.

Ayrıca, üzerinde taahhüde sayıldığına ilişkin not bulunan GB'nin bir fotokopisinin **5 iş günü** içinde GB'nin 28.hanesinde kayıtlı aracı bankaya gönderilmesi gerekmektedir.

İhracat taahhüdü kapatılırken (ihracat bedelinin yurda getirilmesine ilişkin TPKK mevzuatındaki yükümlülükler ile navlun ve Türkiye'de ikamet etmeyenlere özel fatura ile döviz karşılığı yapılan satışlara ilişkin taahhüde sayılma hükümleri saklı kalmak kaydıyla) DAB aranmaz.

Öte yandan, ihraç edilen malın geri gelmesi halinde söz konusu ihracat, geri gelen malın miktar ve değerine göre, kısmen veya tamamen hükümsüz sayılır. Bu ihracatın kredi taahhüdüne sayılmaması ya da sayılmış ise işlemin iptalini sağlamak amacıyla malın yurda girişine izin veren gümrük müdürlüğünce, GB'nin 28.hanesinde kayıtlı aracı banka şubesine bildirim yapılır.

Gümrük müdürlüğünden malların geri geldiğine ilişkin bildirim alan banka şubesince, kredi kullandırmış olan ya da daha sonra kredi kullandığını bildiren bankaya **5 iş günü** içinde işlemin iptalini teminen bildirim yapılır.

Bildirimi alan bankaca, söz konusu GB'nin (geri gelen malla sınırlı olmak üzere) ihracat taahhüdünden çıkarılması, bu şekilde açık kalan ihracat taahhüdünün varsa kredi süresinde gerçekleştirilmiş başka bir ihracatla kapatılması, aksi halde müeyyide uygulanması gerekmektedir.

3.5.1.5. İhracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılan GB'lerin daha sonra gerçeğe aykırı olduğunun tespiti halinde taahhüde sayma işlemi derhal iptal edilerek ihracat taahhüdünün yeniden değerlendirmeye alınması gerekir.

3.5.2- Belgeli Kredilerde:

3.5.2.1. Belgeli kredilerde, kredi ile ilgili ihracat taahhüdünün kapatılması, DİİB veya VRHİB'nin kapatılması ile mümkündür. Bir başka ifade ile kredi ile ilgili ihracat taahhüdü belge taahhüdünden ayrı değerlendirilmez. Kredi vadesi belge süresinden kısa ise kredi riski kapatılmış olsa bile Kredi ile ilgili ihracat taahhüdü, belgenin akibetine bağlı olarak (ya müeyyide uygulanmadan ya da müeyyide uygulanmak suretiyle) kapatılır.

3.5.2.2. Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde düzenlenen DİİB ihracat taahhütleri İBGS'nce kapatılırken ithal edilen malın ihraç edilen mamulün bünyesinde kullanıp kullanılmadığına bakılmakta, ihracatın yapılmış olması halinde bedelin gelip gelmediğine bakılmaksızın (DAB ibrazı gerekmeksizin) ihracat taahhüdü belge yönünden kapatılmaktadır.

Bankalarca, belge kapsamında ithalatın finansmanında döviz olarak kullanılan kredinin ihracat taahhüdü, belge taahhüdünün kapatılması şartına bağlı olarak başkaca belge aranmaksızın kapatılır. Bunun için İBGS'nden gelen yazı ya da İBGS'nin firmaya hitaben yazısının ibrazı yeterlidir.

2003/YB-44

ŞB-50

3.5.2.3. İhraç sayılan satış ve teslimlere ilişkin düzenlenip ithal hakkı içeren DİİB ihracat taahhütleri de İBGS'nce kapatılmakla birlikte kapatma safhasında birlikler döviz karşılığı yapılan faaliyetler için DAB'ı aradıklarından bankalarca bu belge kapsamında kullanılan TRL ve döviz kredilerin de ihracat taahhüdü kapatılırken ayrıca DAB aranmasına gerek bulunmamaktadır.

Krediyi kullandıran banka, İBGS'den gelen yazı ya da İBGS'ce firmaya gönderilen yazıya istinaden taahhüdü kapatır.

3.5.2.4. Mahsuben ödemede kullanılan hizmet bedeli dövizler bankalara satılan döviz hükmünde olup ihracat taahhüdüne sayılır.

3.5.2.5. İhracat taahhüdü TCMB'ce kapatılacak olan VRHİB ile ilgili olarak değerlendirmeyi yapan TCMB şubesi, DAB (firma nüshası) ile fatura ve/veya hakediş belgeleri üzerine taahhüde sayıldığına ilişkin not konur. Taahhüdün tamamen veya kısmen müeyyide uygulanarak kapatılacağı hususu istisnaları uygulayan banka ve kuruluşlara bildirilir. Aracı banka krediye ilişkin ihracat taahhüdünü kapatırken DAB'ın nezdindeki banka nüshasına da taahhüde sayıldığına ilişkin not koyar. DAB'ı düzenleyen banka krediyi kullandıran bankadan farklı ise banka nüshasına da gerekli kaydın konulması için DAB'ı düzenleyen bankalara TCMB şubesinde bildirim yapılır.

DAB ve faturalar üzerine TCMB şubesinde taahhüde sayıldığına ilişkin kayıt konulacağından, krediyi kullandıran banka şubesinde firmadan DAB ile fatura ve/veya hakediş belgesi istenilmez.

3.5.3. KKDF:

Belgeli ve belgesiz kredilerde, yukarıdaki açıklama çerçevesinde ihracat taahhüdü kapatıldığında **yeni bir düzenleme yapıncaya kadar uygulamaya devam edilen mülga 88/12944 ve 95/7267 sayılı kararnameler ile bu kararnamelere ilişkin TCMB tebliğlerine göre KKDF'ye uygulanan istisnalar yönünden ihracat taahhüdü kapatılır.**

İhracat taahhüdünün eksik gerçekleşmesi halinde müeyyide oranı KKDF için de geçerli olup aynı oranda Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu ile ilgili olarak yayımlanan 2002/4 numaralı Uygulama İç Genelgesine göre müeyyide uygulanır.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

3.6- BİLDİRİM

3.6.1. Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde kredilere istisna uygulandığında; istisnayı uygulayan banka ya da kuruluş, belgeli işlemlerde istisnayı belgeye de işlemek suretiyle, ilgilinin bağlı bulunduğu vergi dairesine işlem tarihinden itibaren 30 gün içinde bildirme yükümlülüğündedir. Belgeli işlemlerde bu bildirime belge fotokopisi de eklenir.

3.6.2. Bankalarca belge kapsamında kullanılan döviz kredileri ve TRL ihracat kredileri ile kredinin teminatı niteliğinde olmayan gayri nakdi kredi niteliğindeki teminat mektubu ile bunlara ilişkin faiz, komisyon ve masraflarının USD karşılıkları ve uygulanan istisnalar, kredinin referans numarası, kredinin vadesi, kredinin kullanım şekli, kredinin kapatıldığı tarihi, bu işlemlerin yapıldığı tarihte belgeye işlenerek yetkililerce onaylanması ve belgenin örneğinin bu kredi için açılacak bir dosyada saklanması gerekmektedir. Kayıt mükellefiyetini zamanında yerine getirmeyen bankalar sebep oldukları fazla kredi kullanımından doğan istisnalar için belge sahibi firma ile birlikte sorumlu tutulur.

3.6.3. Belge kapsamındaki kredi, USD'den farklı bir döviz cinsinden kullanırılıyor ise belgeye işlenirken kredi sözleşme tarihindeki (kredi sözleşme tarihinden sonra kullanırılıyor ise kullanıldığı tarihteki) TCMB çapraz kuru uygulanır.

USD dışındaki döviz cinsinden alınan faiz ve komisyonların USD değeri ise tahakkuk tarihindeki TCMB çapraz kurundan hesaplanır.

3.6.4. Belgeli kredilerde, kullanılan kredinin (nakdi ve/veya gayri nakdi kredi) belgede kayıtlı taahhüdü aşmamasını teminen ondan sonra kullanılacak kredi tutar da (kredi hakkı) belgeye işlenir.

Kredi döviz olarak kullanılmış ise belgede kayıtlı taahhüdün %75'ini geçmemesi gerektiğinden düşüm yapılırken kullanılan kredi yanında kredi hakkının ne kadar kullanıldığı ($\text{Kullanılan Kredi} \times 100$) / 75 = oranına göre bulunarak belgeye işlenir.

Örnek: USD 1.000.000.- taahhüt içeren bir belge kapsamında USD 150.000 kredi döviz olarak kullanılmışsa kredi hakkının (150.000×100) / 75 = USD 200.000.- lık kısmı kullanılmış olup kalan kredi hakkı USD 800.000.- olacaktır.

Dolayısıyla kullanılan kredi USD 150.000.- kullanılan kredi hakkı USD 200.000.- kalan kredi hakkı USD 800.000.- olarak belgeye kaydedilecektir.

Ancak şartlı muafiyet sistemine ilişkin düzenlenen (Dahilde İşleme Rejimi Tebliği çerçevesinde) bir belge kapsamında kullanılan kredi ise sadece ithalatın finansmanı için döviz olarak kullanılan döviz kredisi olacağından belgeden düşüm yapılırken kullanılan kredinin (USD karşılığı ile birlikte) işlenmesi yeterlidir.

Gerek nakdi gerek gayri nakdi kredinin teminatı için düzenlenen (gayri nakdi kredi niteliğindeki) teminat mektupları istisnadan yararlandırılacak ve bunlar belgeye işlenmekle birlikte belgedeki kredi hakkından düşülmeyecektir.

3.6.5. Belge kapsamında ihale kararı, sözleşme, istihkak ödemelerine ait makbuzlar, ihale makamı ile müteahhit arasında yapılan işlemler gibi (4 Numaralı Tebliğde yer alan) kredi dışı işlemlere istisna uygulandığında hem bunlara uygulanan istisna tutarı TRL olarak hem de bunların işlem tarihindeki TCMB döviz satış kurundan USD karşılıkları belgeye işlenir.

3.6.6. Mal ihracının finansmanında kullanılmak üzere verilen krediler, firmalarca talep edilse bile herhangi bir belgeye işlenmez, gerçekleştirilen ihracat bir DİİB kapsamında da olsa bu krediler ihracat taahhüdünün gerçekleşmesi yönünden herhangi bir belgenin akibetine tabi tutulmaz.

3.6.7. Bilindiği üzere, ihracat kredilerinde her kredi için sözleşme yapılabileceği gibi kredinin, GKS kapsamında kullanılması da mümkündür. Bu şekilde, ihracatın finansmanı amacıyla GKS kapsamında (kredi limiti içinde kalınmak kaydıyla) kredi (belgeli ya da belgesiz), kısmen veya tamamen bir kerede kullanılacağı gibi kısım kısım ya da C/H şeklinde de kullanılabilir. Bu kredi, aynı süre ve taahhütle ilgili olabileceği gibi farklı taahhüt ve süre de içerebilir. Öte yandan, bu şekilde kullanılan kredinin tasfiyesinden sonra GKS aynı çerçevede daha sonrada kullanılabilir.

Örneğin, ihracatın finansmanında kullanılmak üzere USD 1.000.000,- lık kredi vermek amacıyla GKS düzenlenmiş ise GKS'ye istisna uygulanması ve ihracatı teşvik mevzuatı çerçevesinde ihracat taahhüdünün takip ve kontrolü aşağıda açıklandığı şekilde yapılır.

3.6.7.1. GKS ilk defa düzenlenmiş ise sözleşmenin düzenlenmesi sırasında damga vergisi doğacağından (kredinin o sırada kullanılıp kullanılmadığına bakılmaksızın) tamamı üzerinden damga vergisi ve harç istisnası uygulanarak firmanın bağlı olduğu vergi dairesine bildirim yapılır. Sözleşme, döviz üzerinden düzenlenmiş ise döviz tutarı sözleşmenin düzenlendiği tarihteki TCMB döviz satış kurundan TRL'ye çevrilerek vergi matrahı hesaplanır.

3.6.7.1.1. Tebliğde belirtilen süre içinde bu GKS'ye istinaden sadece USD 600.000,- lık kredi kullanılmış (ki USD 1.000.000,- için istisna uygulanarak bildirim yapıldığından ayrıca USD 600.000,- için bildirim yapılmaz) ve bu sürede başkaca kredi kullanılmamış ise USD 600.000,- lık kredi (USD 600.000,- + faiz ve komisyon) taahhüdünün gerçekleşmesinin takibi yanında, Tebliğde belirtilen süre içinde kullanılmayan kısım için (Örneğin USD 600.000,- lık kredi için USD 100.000,- faiz ve komisyon alınmışsa, sözleşmenin kullanılmayan USD 300.000,- lık kısmı için) sözleşmeden doğan damga vergisi ve harç istisnasınının 6183 Sayılı Kanun çerçevesinde tahsili için vergi dairesine bildirim yapılır.

3.6.7.1.2. USD 600.000,- kredi kullanılmış ve USD 400.000,- lık da ayrı bir süre ve taahhüt içeren kredi kullanılmışsa, her bir krediye ilişkin ihracat taahhüdünün gerçekleşme durumu ayrı takip edilir. USD 1.000.000,- lık GKS'nin düzenlenmesi sırasında tamamı üzerinden istisna uygulanarak vergi dairesine bildirim yapıldığından USD 600.000,- ve USD 400.000,- için ayrıca bildirim yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Ancak taahhüdün eksik gerçekleşmesi halinde her taahhüde tekabül eden istisnaya geçmemeye oranında müeyyide uygulanır.

3.6.7.1.3. En yüksek kredi riski USD 1.000.000,-'ı geçmemek kaydıyla kredinin C/H şeklinde kullanılması halinde sözleşmenin düzenlenmesi sırasında istisna uygulanarak vergi dairesine bildirim yapıldığından ve bir sözleşmeye ilişkin bu sözleşmenin ifade ettiği değer aşılmadığı sürece, limit dahilinde borç ve alacak ifaları ilave bir vergilendirme gerektirmeyeceğinden, daha sonraki kullanımlarda herhangi bir bildirim yapılmaz. İhracat taahhüdünün hesaplanmasında en yüksek kredi riskinin esas alınacağı tabiidir.

3.6.7.1.4. Sözleşmenin düzenlenmesinden itibaren ilgili mevzuatta belirtilen süreler içinde hiç kredi kullanılmamışsa sözleşmeden doğan vergilerin tahsili için vergi dairesine bildirim yapılır.

3.6.7.2. GKS düzenlendikten sonra Tebliğde belirtilen süreler içinde kullanılan kredilerin tasfiyesini müteakip aynı GKS kapsamında tekrar ihracatın finansmanı amacıyla kredi kullanılması bir başka ifadeyle daha önce düzenlenmiş GKS kapsamında yeniden kredi kullanılması halinde; (daha önce düzenlenip hükmünden yararlanan GKS'nin düzenlenmesi aşamasında damga vergisi alınmış olsa bile)

3.6.7.2.1. Kredinin verildiği tarih itibarıyla kullanılan kredi tutarı GKS üzerine işlenerek kullanılan kredi tutarı üzerinden yeni bir sözleşme yapılmış gibi damga vergisi ve harç istisnası uygulanır ve vergi dairesine bildirim yapılarak ihracat taahhüdü buna göre takip edilir.

3.6.7.2.2. Aynı taahhüt kapsamında kredi, kısım kısım ya da C/H şeklinde kullanılıyorsa kredi riskindeki artış tutarı üzerinden damga vergisi hesaplanarak istisna bildirim yapılır. Başka bir deyişle ihracat taahhüdü yönünden esas alınan kredinin en yüksek riski kadar sözleşme tutarı üzerinden istisna uygulanarak bildirim yapılır ve taahhüdün gerçekleşme durumuna göre terkin ya da müeyyide uygulanır.

3.6.7.2.3. Sözleşme, döviz üzerinden düzenlenmişse kredi riskindeki artış tutarının, artışa sebep olan kredinin verildiği tarihteki TCMB döviz satış kurundan TRL'ye çevrilerek vergi matrahı hesaplanır.

3.6.7.3. Sözleşme üzerine her bir kredi için tarih ve imza ile kullanılan tutarı içeren bir not konulur ve geri ödemeler de GKS'ye işlenir.

3.6.7.4. Söz konusu uygulama gayrinakdi krediler için de geçerli olup bunlarda vade belirtilmemiş olsa bile GKS üzerindeki nominal değer üzerinden damga vergisi hesaplanır.

3.6.8. Müeyyide uygulaması gerektiğinde de;

3.6.8.1. Belgeli işlemlerde belgeyi kapatan merciin müeyyide talimatının bankaya ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içinde,

- bankalarca resen ihracat taahhütleri kapatılacak olan ve kredi vadesi dolduğu halde kısmen veya tamamen gerçekleştirilmeyen belgesiz ihracat kredilerinde istisnadan yararlanabileceği azami sürenin bitiminden itibaren 30 gün içinde,

krediye aracılık eden bankaca firmanın bağlı olduğu vergi dairesine; uygulanmış olan (BSMV hariç) vergi istisnasının, taahhüdün yerine getirilmemesi oranında (müeyyide oranı) kaldırılarak istisnanın uygulandığı tarih ile tahsil tarihi arasındaki süre için gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 6183 Sayılı Kanun ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu çerçevesinde tahsilini teminen bildirim yapılır.

3.6.8.2. Bankalarca ihracat taahhüdünün gerçekleşmemesi sebebiyle müeyyide uygulanmasının gerektiğinin tespitini takip eden ayın 15'ine kadar BSMV beyannamesinin ilgili (bankanın bağlı olduğu) vergi dairesine verilmesi ve verginin de bu sürede (ilgili firmadan tahsil edilmese bile) aynı vergi dairesine 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gecikme faizi ve cezası ile birlikte yatırılması gerekmektedir. Aksi halde BSMV, mükellef bankadan 6183 Sayılı Kanuna göre gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

3.6.8.3. Mülga Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunun tahsili için ise Maliye Bakanlığı'nın 6 Mayıs 2002 tarih ve 20453 sayılı yazısı uyarınca, adı geçen Bakanlığın Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisine ilişkin 2002/4 Seri Numaralı uygulama iç genelgesine göre işlem yapılması gerekmektedir.

3.6.9 Bankaların vergi dairelerine, firmalara ve herhangi bir merciye ya da diğer bankalara yapacakları bildirimlerin, ileride doğabilecek sorunların çözümlenmesinde ispat yükümlülüğünün sağlanmasını teminen "taahhütlü mektupla" veya bildirim yapıldığının ispatını sağlayacak diğer şekillerde yapılması gerekmektedir.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

3.7. ARACI İHRACATÇI

3.7.1. İmalatçı ihracatçılar, taahhüt ettikleri ihracatı bizzat yapabilecekleri gibi Müsteşarlıktan izin almadan başka bir ihracatçı aracılığıyla yapabilirler. İmalatçı niteliği firmanın kayıtlı olduğu odaca onaylı “Sanayi Sicil Belgesi” ya da ihraç konusu mamule ilişkin “Kapasite Raporu” ile tevsik edilir. İhracat GB’deki ihracatçının taahhüdüne sayılabileceği gibi GB’de kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın ihracatçıya teslim ettiği malın fatura değerini geçmemek üzere, (Bu husus ihraç konusu malı üreterek ihracatı yapan firmaya teslim eden imalatçının, ihracatçı adına düzenlediği fatura ile tevsik edilecektir.) ihracatçının uygun görmesi ile ihracatçının gösterdiği oran veya oranlarda kısmen veya tamamen imalatçı veya imalatçıların taahhütlerine sayılması mümkündür.

Dış ticaret sermaye şirketleri ve/veya sektörel dış ticaret şirketleri tarafından yapılan ihracat, imalatçı olmayan ve ihracatçıya mal teslim eden firma tarafından kullanılan kredinin ihracat taahhüdüne de (ihracatçıya teslim edilen fatura değerini geçmemek üzere ve ihracatçının muvafakatı halinde) sayılabilecektir.

Öte yandan, sektörel dış ticaret şirketleri tarafından kullanılan ihracat kredisinin taahhüdü, şirketin ortağı olan imalatçı-ihracatçı şirket tarafından gerçekleştirilen ihracatla da kapatılabilecektir.

Yukarıda sayılan hususlar dışında aracı ihracatçı kabul edilmeyecektir.

3.7.2. İhraç sayılan satış ve teslimler ile hizmet ihracında (aynı holding veya grup bünyesinde yer alan pazarlama şirketleri aracılığıyla yapılan satışlar hariç) aracı ihracatçı kabul edilmez.

Aynı holding bünyesinde yer alan şirket aracılığı ile yapılan satış ve teslimler ile hizmet ihracında:

- Belge sahibi firma faaliyetlerini bizzat yapmayıp bağlı olduğu holding bünyesindeki ve işgal alanı içinde belgedeki taahhüdü içeren satış ve teslim veya hizmetin pazarlamasının da bulunduğu başka şirkete yaptırılabilir.

- Belge sahibi firmaca aracı şirkete düzenlenen faturanın yanında, bu şirketin taahhüt konusu satış ve teslim veya hizmetin yapıldığını gösteren faturayı da tevsik etmesi gerekmektedir.

3.7.3. Özel Takas İşleminde:

- Mahsup işleminden yararlanacak firmanın “imalatçı” niteliğini haiz olduğunun (Sanayi Sicil Belgesi veya diğer belgelerle) tevsiki,
- Yurt dışındaki satıcı ve alıcının aynı gerçek veya tüzel kişi olması,
- GB’de (giriş-çıkış) imalatçı ve ihracatçı firma unvanlarının birlikte kayıt edilmeleri,
- Fiili ithal veya ihraç tarihinden itibaren 180 gün içinde mukabil ithalat veya ihracatın gerçekleştirilmesi

kaydıyla bağlı muamele kapsamında olmaksızın imalatçı ve ihracatçıların yapacakları ithalat ve ihracata ilişkin mal bedellerinin birbiriyle mahsup edilmesi mümkündür.

3.8. TÜRKİYE'DE İKAMET ETMEYENLERE ÖZEL FATURA İLE DÖVİZ KARŞILIĞI YAPILAN SATIŞLAR

Bilindiği üzere 30 Nisan 2003-25094 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de İhracat 2003/3 sayılı "Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Satışlar Hakkında Tebliğ" yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğ ile Maliye Bakanlığı'nın 61 ve 64 sayılı Katma Değer Vergisi tebliğleri uyarınca "Katma Değer Vergisi İhracat İstisnası İzin Belgesi" olarak özel fatura düzenlenmesi kaydı ile Türkiye'de ikamet etmeyenlere döviz karşılığı satışlar

a) Özel fatura kapsamı eşyanın yurt dışı edildiğinin tespiti amacıyla özel faturanın ilgili çıkış gümrüğünde onaylatılması, (Söz konusu faturaları onaylamaya yetkili Gümrük İdareleri; İstanbul, İzmir, Antalya, Samsun, Trabzon, Edirne (Kapıkule), Kırklareli (Dereköy) ve Artvin (Sarp) illerindeki bütün çıkış kapıları ve Çorlu Havalimanı Gümrük Müdürlüğü olup, bunların dışındaki herhangi bir gümrükçe tasdikli fatura işleme alınmayacaktır.)

b) Mal bedeli dövizlerin, aracı banka veya özel finans kurumlarına satılarak DAB düzenlenmesi,

c) Özel faturaların, ilgili çıkış gümrüğüne ibrazından önce veya gümrük idaresine onaylatılmasını müteakip İBGS'ne de onaylatılması,

kaydıyla, ihracat olarak kabul edilmektedir.

3.8.1. Bu satışlar,

- yabancı uyruklu turistlere ve yurt dışında çalışan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına yapılan satış ve teslimlere ilişkin düzenlenmiş olan VRHİB,

- belgesiz TRL ve döviz kredileri

- **dahilde işleme izni** ¹

- taahhüdünde mal ihracı öngörülen DİİB,

taahhüdüne sayılabilecektir.

Ancak deri ve deri mamulleri dışındaki tekstil ve konfeksiyon ürünleri satışına ilişkin özel faturalar dahilde işleme izni ile DİİB taahhüdüne sayılmaz.

Söz konusu faturanın ve bu fatura ile irtibatlı DAB'nin belgeli kredilerde belge süresinde, belgesiz kredilerde kredinin istisnadan yararlandırılabilmesi süre içinde düzenlenmiş olması gerekmektedir.

3.8.2. Bu satışların satıcının muvafakat etmesi kaydıyla satıcı firmanın taahhüdü yerine faturada kayıtlı imalatçının taahhüdüne de sayılması mümkündür.

Bunun için:

a) Özel fatura kapsamı ihracatın aracı ihracatçı vasıtası ile yapılması halinde özel faturada imalatçı firmanın unvanı ile imalatçı faturasına ait bilgilerin (tarih, sıra ve seri no. ile tutarının) kayıtlı olması,

b) İbraz edilen gümrükçe onaylı özel fatura 61 Seri Numaralı Tebliğdeki örneğe göre düzenlenmiş ise satıcı firmaca, özel faturanın arkasına malın ne kadarının imalatçıya ait olduğunun ve imalatçı faturasının tarih ve numarası ile tutarının kaydedilmiş olması halinde

4.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

¹ 30 Nisan 2003 tarih ve 25094 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2003/3 sayılı Tebliğ ile DTM-İGM'nin 7 Mayıs 2003 tarih ve 2743 sayılı yazısı.

imalatçuların faturasında belirtilen miktarı geçmemek kaydıyla satıcının beyan edeceği tutar imalatçuların kullandığı kredinin ihracat taahhüdüne de sayılabilecektir.

c) Özel fatura üzerinde tek bir imalatçı kayıtlı ise satış konusu malın tamamının imalatçı tarafından satıcıya teslim edilmesi ve bu hususun imalatçının düzenlediği fatura veya faturalar ile belgelenmesi durumunda satıcının muvafakati varsa herhangi bir kur hesabı yapılmasına gerek olmaksızın özel fatura ile yapılan satışın tamamı ya da satıcının muvafakat edeceği tutar imalatçının kullandığı kredinin taahhüdüne sayılabilecektir.

Diğer taraftan ihracatçının düzenlediği özel faturanın üzerinde birden fazla imalatçıya ait fatura tarih ve sayısının kayıtlı bulunması halinde imalatçının kullandığı döviz kredisinin taahhüdüne saydırılmak istenen USD tutarının hesabında özel fatura tarihindeki TCMB döviz satış kuru esas alınır.

3.8.3. Söz konusu satışlar;

- DİİB taahhüdüne sayıldığına İBGS'nce ,
- VRHİB taahhüdüne sayıldığına TCMB Şubesinde,
- Belgesiz kredi taahhüdüne sayıldığına kredi kullandıran bankaca DAB'nin firma nüshası ve faturanın gümrükçe ve İBGS'nce onaylı nüshası üzerine taahhüde sayıldığına ilişkin not konulur.

Bu satışların Dahilde İşleme İzni taahhüdüne sayılmasına ilişkin işlem ise gümrük idaresince yapılır.

3.8.4. Söz konusu satışlar kapsamında gelen peşin bedele ait DAB'nin 18 aylık süresi içinde düzenlenen özel faturanın, peşin bedele ilişkin ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılması da mümkündür.

Bu durumda özel faturanın peşin bedele ilişkin DAB'la, DAB'ın da özel faturayla gümrük idaresince irtibatlandırılıp onaylanması kaydıyla peşin dövizle ilişkin DAB'ı düzenleyen bankaca taahhüde sayılarak üzerilerine gerekli notlar konulur.

3.8.5. Özel faturaların ve/veya DAB'ların kaybedildiği beyan edilirse belgeli ve belgesiz ihracat kredi taahhüdüne sayılabilmesi için;

a) Kaybedildiği belirtilen özel faturaların bir suretinin tescil edildiği gümrük idaresince tasdiklenmiş ve üzerinde ibraz edileceği kurumun belirtilmiş olması,

- Bunun yanında, zayi ilanı verilerek ilgili banka şubesine tevsi,
- Özel fatura üzerinde kayıtlı ihracatçı ve (varsa) imalatçı firmalardan özel fatura konusu ihracatın başka bir taahhüde saydırılmadığı ve saydırılmayacağına dair taahhütname alınması

3.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

b) Kaybedildiği belirtilen DAB'ların bir suretinin düzenlendiği banka Şubesince tasdiklenmiş ve ibraz edileceği kurumun belirtilmiş olması,

- Bunun yanında, zayi ilanı verilerek ilgili banka Şubesine tevsiki, gerekmektedir.

Diğer taraftan özel fatura ve DAB aslı üzerinden de işlem yapılıp yapılmadığının tespitini teminen özel fatura ve DAB'ın tarih, sayı ve tutarı, ııkıŐ gümruk idaresi ve kredi taahhüdüne sayan banka Şubesi de belirtilmek suretiyle TCMB İdare Merkezine bildirilir. İdare Merkezince de bu konuda bankalara genelge yapıldığında bankalarca özel fatura ve DAB aslı üzerinden daha önce kredi kapatılıp kapatılmadığı araştırılarak kapatıldığı tespit edilirse suret üzerinden kredi kapatan banka Şubesine işlemin iptali için bilgi verilir.

4. VRHİB VE DİİB İLE İLGİLİ İHRACAT TAAHHÜDÜNÜN KAPATILMASI

4.1. VRHİB'LERDE İHRACAT TAAHHÜDÜNÜN KAPATILMASI

VRHİB Müsteşarlıkca düzenlendiğinde bir nüshası da firma adresine göre yetkili TCMB şubesine gönderilmektedir.

TCMB şubesince her bir belge için dosya açılarak işlemler bu dosya üzerinden takip edilir.

2001/1 sayılı Tebliğin 6.maddesinin j,k,l,m,n,o,p,r,s,t ve u fıkralarına göre sadece vergi, resim ve harç istisnasından yararlanmak amacı ile düzenlenen VRHİB ile önceki Tebliğlere göre yukarıdaki fıkralarda belirtilen aynı faaliyet nev'ilerine göre düzenlenen belgelerin taahhüt hesapları belge süresi sona erdikten sonra en geç 3 ay içinde firmaca belirlenecek bir banka aracılığı ile ilgili TCMB Şubesine yapılacak başvuruya istinaden bu şubece kapatılır.

4.1.1. Bu başvuruda firmaca düzenlenerek TCMB şubesine ibraz edilen ekteki örneğe uygun (Ek:1 ve 2) listelerin yanında her bir faaliyet nevi için ibrazı zorunlu belgeler aşağıda gösterilmiştir.

4.1.1.1. Kara, deniz ve hava ulaştırma hizmet ve faaliyetleri,

a) Navlun bedeli döviz olarak yurda getirilmek kaydıyla,

- VRHİB aslı,

- DAB (firma nüshası)¹

- Navlun faturası (hava yoluyla yurt dışına yolcu taşımada, bilet kuponlarının çok olması sebebiyle DAB konusu dövizin bilet bedeli olduğunun yazılı olarak beyanı kaydıyla, bu kısım için fatura ve bilet kuponu aranmaz)

CFR ithalat ile FOB ihracatta taşıma yapan belge sahibi firmanın, taşıma faturasını bizzat yurt dışındaki firmaya kesmiş olması yerine, yurt dışındaki firmanın Türkiye'deki temsilcisi ya da acentesi adına kesmiş olması halinde de, DAB belge sahibi firma adına düzenlenmiş olması kaydıyla taahhüde sayılabilir.

b) Türkiye'den CFR veya CIF teslim şekline göre Türk nakil vasıtalarıyla yapılan ihracatta, ihracatçı firma tarafından Türk taşıyıcı firmaya TRL olarak ödenen navlun bedelleri, serbest döviz olarak ihracatçı firma tarafından yurda getirilerek TRL'ye çevrilmişse ve getirilen dövizler başka bir taahhüde sayılmamışsa ihracatçı firmanın yazılı beyanına istinaden GB'de kayıtlı navlun bedelinin yurda getirilen tutarı taşıyıcı firmanın ihracat taahhüdüne sayılabilir. Bu durumda;

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

¹ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın I/M sayılı Genelgesi.

- VRHİB aslı,
- İhracatçıya verilen fatura,
- İhracatçı adına düzenlenen GB(aslı ibraz edilemiyorsa fotokopisi),
- İhracatçı adına düzenlenen DAB firma nüshası (DAB'ın firma nüshası ibraz edilemiyorsa DAB'ı düzenleyen bankaca yerine kullanılmak üzere verilmiştir ibaresi konularak onaylanan fotokopi üzerinden işlem yapılması mümkündür.)

c) Navlun bedeli kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan uluslararası taşımayla ilgili ise:

- VRHİB aslı,
- Navlun faturası,
- Kamu kurumunun taşıma hizmetinin yapıldığını gösterir yazısı.

d) Navlun bedeli kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılmış yurt içi taşımayla ilgili ise

- VRHİB aslı,
- Navlun faturası,
- Kamu kurumunun taşıma hizmetinin yapıldığını gösterir yazısı

Kamu kurumunun taşımanın uluslararası ihaleye çıkarılmış bir taşıma olduğu ve ihalenin belge sahibi firmaca kazanılmış olduğunu gösteren yazısı.

e) THY yolcu taşımalarında bilet kuponlarının, kargo taşımacılığında konşimentoların çok olması sebebiyle DAB konusu dövizin bilet ya da konşimento bedeli olduğunun THY tarafından yazılı olarak beyanı kaydıyla başkaca belge aranmaksızın DAB'la işlem yapılır.

THY'nin yurt dışında yaptığı giderler için transfer işleminin mahsuben yapılması ya da yurt dışında bu ödemelerin yapıldığının THY'ce beyan edilmiş olması halinde bankalarca DAB ve DSB düzenlenmek suretiyle yaptığı döviz alış ve satış işlemlerinde düzenlenen DAB taahhüde sayılır.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.1.1.2. Turizm Müesseseleri İle Seyahat Acentalarının Yurt İçinde Ve Yurt Dışındaki Turizm Faaliyetleri Sırasında Yaptıkları Döviz Karşılığı Hizmet Satışları:

- VRHİB aslı,
- DAB (firma nüshası),
- Hizmet faturası,
- döviz alışı acenta adına yapılmışsa VRHİB sahibi firmanın acentaya verdiği hizmete ilişkin fatura ile acentanın onayı,

VRHİB kapsamı hizmetin Türkiye'deki acenta aracılığıyla verilmesi ve bunun acentaya kesilen fatura ile belgelenmiş olmasına rağmen, DAB'ın VRHİB sahibi firma adına düzenlenmiş olması halinde DAB konusu dövizlerin acenta tarafından VRHİB sahibi firmaya ödendiğinin ve VRHİB sahibi firmanın taahhüdüne sayılmasına muvafakat edildiğine ilişkin olarak acentadan alınacak bir yazı ile belgelenmesi gerekir.¹

(VRHİB'de kayıtlı tesis sahibi tarafından tesisin kiracısına kesilen fatura döviz kazandırıcı faaliyet konusu hizmet faturası olarak mütalaa edilemeyeceği için ihracat taahhüdüne sayılmaz.)

Ayrıca, varsa "Rent a Car" gelirlerine ait faturaların da bu hizmetle ilgili taahhüt hesabına sayılabilmesi için firmanın, "Rent a Car" faaliyetinde bulunduğu (Vergi Dairesinden, firmanın bağlı olduğu odadan veya Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanan faaliyet sözleşmesinden) tevsiki gerekmektedir.²

4.1.1.3. Müteahhitlik Hizmeti:

a) Uluslararası İhaleye Çıkan Kamu Projelerini Üstlenen Yurt İçi Müteahhitlik Hizmeti:

- VRHİB aslı,
- VRHİB süresi içinde veya süre bitiminden itibaren (ek süreler dahil) en geç on gün içinde düzenlenecek teslim veya hizmet faturası ve/veya fatura ile birlikte hakediş raporu,
- Kamu kurumunun, teslim alındığı ve ödemenin (TRL olarak yapılmışsa) TRL olarak yapıldığını gösteren yazısı.

b) Yabancı Para İle Finanse Edilen Kamu Yatırımlarını Üstlenen Yurt İçi Müteahhitlik Hizmeti:

- VRHİB aslı,
- teslim ya da hizmet faturası ile hakediş raporu,
- Kamu kurumunun, teslim alındığına ve ödemenin yapıldığına ilişkin yazısı,
- Ödeme döviz olarak yapılmışsa DAB.

2. Değişiklik

2003/YB-44,ŞB-50

¹ Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğünün 17 Temmuz 2001 tarih ve 103969 sayılı yazısı.

² Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü'nün 27 Aralık 2002 tarih ve 57411 sayılı yazısı.

c) Yurt dışı müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik hizmetleri gibi döviz kazandırıcı hizmet projeleri:

- VRHİB aslı,
- DAB, (firma nüshası)
- Fatura ile birlikte hakediş raporu ya da işin teslim edildiğine ilişkin ihale makamından alınan yazı.

Şayet fatura ibraz edilemiyorsa iş ile ilgili düzenlenen hakediş raporunun, işin yapıldığı ülkede uygulanan vergi mevzuatı açısından geçerli bir belge olduğuna ilişkin yurt dışı temsilciliğinden alınan yazının ibrazı kaydıyla fatura yerine hakediş raporu yeterli olacaktır.

Yurt dışında üstlenilmiş olan işle ilgili olarak ihraç edilen inşaat malzemesi bedelinin de firma talebine istinaden taahhüde sayılması mümkündür. Bu durumda bu ihracatın başka bir taahhüde sayılmadığının tespiti halinde GB ve DAB (firma ve taahhüt kapatma nüshalarının her ikisine de) üzerine taahhüt hesabına sayıldığına ilişkin not konularak gerçekleştirilmeye dahil edilir.

d) Yap-İşlet modeli çerçevesinde Müsteşarlık tarafından uygun görülecek yatırım projelerini üstlenen yerli firmaların yapacakları hizmet ve faaliyetleri:

- VRHİB aslı,
- teslim veya satış faturası ve istihkak raporu,
- DAB (yoksa ihale mercinin belgede kayıtlı satış ve teslimatı gösteren yazısı).

4.1.1.4. Bedelleri döviz olarak alınmak kaydıyla yurt dışında yerleşik firmalar adına garanti kapsamında gerçekleştirilen bakım ve onarım hizmetiyle, yabancı bandıralı gemi, uçak veya TIR'ların bakım ve onarımı ile bunlara yapılan mal (yakıt ve madeni yağlar hariç) ve hizmet satışları.

- VRHİB aslı,
- DAB, (firma nüshası)
- Hizmet veya satış faturası.

Mal ve hizmet satışı doğrudan yapıldığı halde fatura hizmet verilenin acentası adına düzenlenmiş olabilir.

Bu durumda acenta adına düzenlenen fatura ile DAB'ın taahhüde sayılması mümkündür.

Fatura acenta adına düzenlenmekle birlikte döviz alışı belge sahibi firma adına yapılmışsa dövizin hizmet verilen tarafından ödendiğinin tevsiki gerekir.

2.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.1.1.5. Yabancı uyruklulara, turistlere veya yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarına yapılan ve yıllık USD 100.000,-'ı aşan satış ve teslimler: (Duty-free shop mağazalarında yapılan satışlar dahil)

- VRHİB aslı,
- DAB, (firma nüshası)

- Satış faturası adedinin çok fazla olması sebebiyle ibraz edilemediği hallerde faturaların toplam değerini ve bir "yeminli mali müşavir" veya muhatap banka tarafından faturaların bir liste halinde dökümünün yapılması suretiyle "bu faturaların belge ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanıldığına ve istenildiğinde görülmesi kaydıyla firma nezdinde saklanıldığına dair sözü edilen listeyi de ekinde gönderildiği bir yazının ibrazı yeterlidir.

Ancak satış fişlerinin çok olması sebebiyle bir mali müşavir ya da aracı banka tarafından listelenerek onaylanması mümkün değil ise firmalarca yazılı olarak beyan edilmesi kaydıyla gümrüksüz satış mağazalarının aylık dönemlere ait satış tutarlarını, satış mağazasının bağlı olduğu gümrük idareleri veya liman müdürlükleri (hava limanı, deniz limanı, karayolu giriş çıkış kapıları müdürlüklerince) tarafından onaylanan satış hesap tutarlarını gösterir listelerinin de kabul edilerek bu listelere TCMB şubelerince gerekli notların konulması kaydıyla ihracat taahhüdüne sayılması mümkün bulunmaktadır.

Satış bedellerinin kredi kartıyla tahsil edilmesi halinde, DAB'ın aynı gün içinde VRHİB sahibi firma hesabına alacak geçen slip bedelleri toplamı üzerinden global olarak düzenlenmesi mümkündür.

4.1.1.6. Yalnız petrol türevi üreticilerinin devletlerarası ikili veya çok taraflı anlaşma hükümleri çerçevesinde yurt içinde faaliyet gösteren yabancı ve uluslararası kuruluşlara serbest döviz karşılığı akaryakıt satış ve teslimleri:

- VRHİB aslı,
- DAB, (firma nüshası)
- Satış faturası.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.1.1.7. Yerli firmalarca, ihrac ürünlerimizin pazarlanması gayesiyle yurt dışında mağaza açılması ve işletilmesi:

- VRHİB aslı,
- DAB, (firma nüshası)
- GB. (DİİB ya da belgesiz ihracat kredisi taahhüdüne sayılmaması kaydıyla)

4.1.1.8. Bedeli döviz olarak alınmak kaydıyla yerli firmalarca, yabancı ülkelerde ekonomik ve sosyal araştırmalar yapmak suretiyle bilgi bankası oluşturulması ile bu bilgilerin yurt içinde ve dışında pazarlanması amacıyla bilgi iletişim ağı kurulması ve işletilmesi:

- VRHİB aslı,
- DAB, (firma nüshası)
- Satış faturası.

4.1.1.9. Yabancı uyruklulara, turistlere veya yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarına ülkemizde buldukları sürede, bedelleri yurt dışındaki sağlık ve sigorta kuruluşlarından tahsil edilmek kaydıyla döviz karşılığı verilecek sağlık hizmetleri

- VRHİB aslı,
- DAB, (firma nüshası)
- Sağlık hizmetinin yapıldığını gösteren fatura.

4.1.1.10- Profesyonel spor kulüpleri ile bunların %51'den fazla iştiraki olan şirketlerin uluslararası spor müsabakalarına iştirak etmeleri nedeniyle sağladıkları hasılat ile yurt dışına sporcu transferlerinden elde ettikleri gelirler:

- VRHİB,
- DAB (firma nüshası),
- Hasılatın elde edildiğini ya da sporcu transferlerinin yapıldığını gösteren belge

4.1.1.11- İhracat Sayılan Satış ve Teslimler hakkındaki 2001/8 sayılı Tebliğin 5. maddesinin a,b,c,d,e,f,g,h ve l fıkralarında belirtilen ihracat sayılan satış ve teslimlere ilişkin ihracat taahhüt hesaplarının kapatılması için firmanın Tebliğ ekinde (Ek:4) belirtilen bilgi ve belgelerle birlikte belge süresinin bitimini müteakip en geç 3 ay içinde İBGS'ye müracaat edilmesi gerekir.

Ancak ithal hakkı içerdiği halde ithalat yapılmayan DİİB ile ithal hakkı içermediği için VRHİB düzenlenen belgelerin muhatap bankalar aracılığı ile ilgili şubemize yapılacak müracaatlarında aşağıdaki belgelerin ibrazı gerekmektedir.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

a-1) Yatırım programında yer kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye (yerli ve yabancı firmaların ayrı ayrı veya birlikte iştirakine açık olmak üzere) çıkarılanların ihalesini kazanan veya yapımını üstlenen firmaların

2) Yabancı firma olması halinde yabancı firmanın bu işte kullanacağı mal ve malzemeyi üreten yerli imalatçı firmaların (iş i taahhüt eden firmalar dahil) yapacakları satış ve teslimler

3) Yerli ve yabancı firmaların ortaklığı şeklinde olması halinde, yerli firmaya kendi faaliyeti oranında, yabancı firmaya ise (1) bendinin (b) numaralı alt bendi çerçevesinde yerli imalatçı firmaların, üreterek yapacakları satış ve teslimler

1- DiİB aslı

2- DAB firma nüshası (ihale sahibi kamu kurumunca döviz yerine hakediş bedellerinin TRL ya da gelir ortaklığı senetleri ile ödenmiş olması sebebiyle DAB ibraz edilemiyorsa, ihale mercinin bu hususu belirten yazısı.)

3- Teslim veya satış faturası (istihkak raporu ile birlikte)

b-1) Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nca onaylanan Savunma Sanayi projelerini üstlenmiş yerli imalatçı firmaların üreterek yapacakları satış ve teslimler

2) Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nca Savunma Sanayii açısından önem arz ettiği belirtilen savunma araç ve gereçlerini üreten yerli imalatçı firmaların, ülkenin savunması ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına, üreterek yapacakları satış ve teslimler

1- DiİB aslı

2- Teslim veya satış faturası (istihkak raporu ile birlikte)

3- DAB firma nüshası (ihale Sahibi Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nca hakediş bedelinin TRL ya da gelir ortaklığı senetleri ile ödenmiş olması sebebiyle DAB ibraz edilemiyorsa, ihale mercinin bu hususu belirten yazısı.)

c- İmalatçılar tarafından üretilerek gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarına yapılan satış ve teslimler (bu mağazalarda yapılan satışlar hariç)

1- DiİB aslı

2- Satış veya teslim faturası.

2003/YB-44

ŞB-50

d-1) Yatırım teşvik belgesi kapsamında yer alan yatırım mallarını üreterek yatırım teşvik belgesi sahibi yatırımcılara teslim eden imalatçı firmaların satış ve teslimleri

2) İmalatçıların Müsteşarlıkça yayımlanan Tebliğler eki yatırım malları listesinde belirtilen malları üreterek, yurt içindeki satış ve teslimleri

3) Yürürlükteki yatırımlarda Devlet Yardımları Mevzuatı çerçevesinde CKD ithal edebilecek firmalara ithal edebilecekleri söz konusu maddeleri yerli imalatçı firmaların yurt içinde üreterek yapacakları satış ve teslimleri

- 1- DiİB aslı
- 2- Satış veya teslim faturası (istihkak raporu ile birlikte)
- 3- YTB aslı ve eki global listeler (4/a için)

e- Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan yatırım malı ve sinai mamullerin ihalesini kazanan yerli imalatçı firmaların üreterek yapacakları satış ve teslimleri

- 1- DiİB aslı
- 2- Satış veya teslim faturası (istihkak raporu ile birlikte)
- 3- İhalenin uluslararası olduğuna ve ihale konusu malın teslim alındığı ve ödemenin (TRL olaak yapılmışsa) TRL olarak yapıldığını gösteren ilgili kamu kurumu yazısı,

f- Ambalaj malzemesi imalatçılarının belge süresi içinde teslim edilmek ve teslim tarihinden itibaren 6 ay içerisinde ihracatçının ihraç ürünü ile birlikte ambalaj olarak ihraç edilmek şartıyla yapılan ambalaj malı ve malzeme satış ve teslimleri

- 1- DiİB aslı,
- 2- DAB firma nüshası,
- 3- Satış veya teslim faturası,
- 4- GÇB firma nüshası aslı

g- Uluslararası ikili veya çok taraflı anlaşma hükümlerine göre yurt içinde bulunan yabancı kuruluşların yurt dışından getirme imkanına sahip buldukları sinai mamulleri teslim eden imalatçı firmalar ile 25 Ocak 1988 tarih ve 19705 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2 sayılı “T.C. ile A.B.D. Hükümetleri arasındaki ikili anlaşmalar kapsamına giren İnşaat Faaliyetlerine Ait Esas ve Usuller Tebliği” kapsamı dışında kalan tesislerin yapımı üstlenen müteahhit firmaların faaliyet ve teslimleri

- 1- DiİB aslı
- 2- DAB firma nüshası aslı
- 3- Satış ve teslim faturası (istihkak raporu ile birlikte)

h- İmalatçıların yabancı uyruklulara (diplomatik temsilcilikler ve mensupları dahil), turistlere veya yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarına yapacakları ve yıllık 100.000 ABD dolarını aşan ihracatçıların ise aynı cins malda yıllık 500.000 ABD dolarını aşan satış ve teslimleri (gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarında yapılan satış ve teslimler ile gıda maddeleri hariç)

- 1- DİİB aslı,
- 2- DAB firma nüshası,
- 3- Satış veya teslim faturası

i- İmalatçıların DİİB sahibi firmalara yapacakları kütük ve blum satış ve teslimleri

- 1- VRHİB aslı
- 2- Satış faturası
- 3- Satış yapılan firmaya ait DİİB fotokopisi. (Belgede gümrük muafiyetli kütük ve/veya blumum yer alması gerekmektedir.)
- 4- Kapasite raporu,

4.1.2. Belge ihracat taahhüdünün kapatılması için DAB ve DAB ile birlikte teslim veya hizmet faturasının ibrazının da zorunlu görüldüğü hallerde:

- Hizmet ve teslimat faturaları USD dışındaki döviz cinsinden düzenlenmişse hizmet bedeli fatura tarihindeki TCMB çapraz kurlarından USD değeri tespit edilecektir.

- Yurt dışında verilen hizmetin karşılığı fatura TRL düzenlenmiş ve hizmet bedeli yurt dışından TRL olarak gönderilmişse hizmet bedelinin USD karşılığı, DAB tarihindeki TCMB döviz satış kurundan hesaplanır.

- DAB tutarlarının hesabında ise DAB üzerinde belirtilen istatistiki USD değerleri esas alınacaktır.

- İhracat taahhüdüne sayılacak faturaların KDV'siz satış tutarı değerlendirmeye alınır. Faturada KDV'siz değer tespit edilemiyorsa fatura tarihindeki TCMB döviz satış kurundan USD tespit edilecektir.

- Fatura tarihinin VRHİB süresi için de kalması kaydıyla DAB tarihi belge süresinin bitiminden sonraki bir tarihi taşısa bile söz konusu DAB'lar değerlendirmeye alınır.

- İhracat taahhüdünün kapatılması için ibraz edilen belgelerden satış veya teslim faturasının istihkak raporu ile birlikte ibrazının zorunlu görüldüğü hallerde, istihkak raporu tarihinin VRHİB süresi içinde kalması kaydıyla fatura tarihi belge süresi bitiminden sonraki bir tarihi taşısa bile bu faturalar da değerlendirmeye dahil edilir.

2.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.1.3. VRHİB'nin ihracat taahhütlerinin, belge süresi içinde belge konusu faaliyetlerden sağlanan döviz gelirleri ile yerine getirildiğinin yukarıda sayılan belgelerden tespiti halinde kredi ve kredi dışı işlemler için uygulanan istisnalar geri alınmadan ihracat taahhüdü kapatılır, ihracat taahhüdünün kısmen veya tamamen yerine getirilmediğinin anlaşılması halinde taahhüdün yerine getirilemeyen kısmına tekabül eden istisnaların tahsili sağlanır.

Belge almak için Müsteşarlığa yapılan başvuru tarihi ile belge tarihi arasında yapılan işlemlere istisna uygulanmamakla birlikte bu sürede yapılan hizmet ve faaliyetler taahhüde sayılır.

Mal ihracından elde edilen dövizin döviz kazandırıcı faaliyetlere ilişkin taahhüde sayılması mümkün bulunmamaktadır.

Yurt dışında iş yapan firmalardan uluslararası taşımacılık, yurt dışı müteahhitlik, yurt dışı mağazacılık ve yurt dışında Bilgi Bankası kuran ve işleten firmalar ile profesyonel spor kulüpleri ile bunların %51'den fazla iştiraki olan şirketlerin adına düzenlenmiş olan VRHİB kapsamındaki faaliyetlerden yurt dışında kazanılan dövizin ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılmak üzere efektif olarak yurda getirilerek bir bankaya satılmak istenmesi halinde, tutarı ne olursa olsun DBT'nin aranılması;¹

ancak, yurt içinde döviz karşılığı mal ve hizmet satışından elde edilen dövizler, teşvik taahhüdünün kapatılmasında kullanılsa bile DBT'nin aranılmaması

gerekmektedir.

VRHİB ihracat taahhüdünün yerine getirilip getirilmediğinin, kısmen veya tamamen yerine getirilmemiş ise uygulanacak müeyyide oranının belirlenmesi amacıyla yapılacak işlemler VRHİB kapsamında kredi kullanılıp kullanılmamış olması ve kredi dışı işlemler için istisna uygulanıp uygulanmamış olmasına göre aşağıda belirtilmiştir.

VRHİB kapsamında kredi kullanılmamış ise:

Kredi dışı işlemlere uygulanan istisna tutarından az olmamak kaydı ile taahhüdün en az %10'u oranında VRHİB konusu faaliyetlerden döviz geliri elde edildiğinin DAB ile tevsiki gerekir. Belge kapsamında uygulanan vergi istisnası toplamının işlem tarihindeki TCMB döviz satış kurları karşılığı döviz tutarından ibraz edilen döviz gelirinin az olmaması şartıyla istisna edilen vergi geri alınmaz.

Belge kapsamındaki faaliyetten elde edilen döviz geliri, taahhüdün %10'undan az ise uygulanan istisnalar eksik kalan döviz geliri oranında tahsil edilir. (Örnek: taahhüt: USD 100.000.-, döviz geliri USD 8.000.- ise müeyyide oranı (istenen döviz USD 10.000, gelen döviz USD 8.000 olduğundan =) % 20 olacaktır. Keza, döviz geliri taahhüdün %10'undan fazla olmasına rağmen, uygulanan istisna tutarı bu döviz gelirinden fazla ise istisna tutarının fazlalığı oranında aynı şekilde işlem yapılacaktır.

1.Değişiklik

2003/YB-44,ŞB-50

¹ Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü'nün 10 Ocak 2003 tarih ve 1580 sayılı yazısı.

VRHİB kapsamında kredi kullanılmış ise:

Belge kapsamında kredi kullanılmış ise kredilere ve kredi ile ilgili işlemlere uygulanan istisnaların müeyyide uygulanmadan kapatılabilmesi için belgede taahhüt edilen döviz kazandırıcı faaliyetlerin yerine getirilmesi esastır.

Kullanılan kredilerin, belge süresi içinde ulaştığı en yüksek seviyesi hesaplanırken döviz olarak kullanılan döviz kredilerinin ayrı hesaplanması gerekmektedir.

Döviz olarak kullanılan döviz kredilerinin ulaştığı en yüksek riski oluşturan ve bulunan tutara 1/3 fazlasının ilave edilmesi suretiyle döviz kredisine ilişkin ihracat taahhüdünün hesaplanması gerekmektedir.

Belge kapsamında kullanılan kredinin en yüksek seviyeye ulaştığı tutara faiz ve komisyonlar ilave edilerek bulunacak kredi taahhüt tutarı belgedeki ihracat taahhüdünün altında kalıyorsa, kredi taahhüt tutarının gerçekleşmesi yanında kredi işlemleri dışında vergi, resim ve harç istisnasından yararlanılmış ise belge ihracat taahhüdü ile kredi taahhüdü arasındaki farkın en az %10 'unun da krediye ilave edilerek bulunacak tutar kadar belge kapsamında döviz geliri elde edildiğinin tevsik edilmesi gerekmektedir. Kredi dışı işlemlere uygulanan istisna tutarı yukarıda bahsedilen söz konusu % 10 ilave döviz gelirini aşması halinde, en az istisna tutarında ilave döviz geliri elde edildiğinin tevsik edilmesi gerekmektedir.

Ancak belge üzerinde kredi dışı işlemlere istisna uygulandığına ilişkin herhangi bir kayıt yok ise kredi dışı işlemlere istisna uygulanmadığı konusunda firmadan yazılı beyan alınması gerekmektedir.

Bu şekilde tespit edilen kredi taahhüdü ile gerçekleşen tutar karşılaştırılır ve gerçekleşme durumu bu orana göre tespit edilir.

Kullanılan kredilerin tutarı anapara olarak belgeyi aşması mümkün olmamasına rağmen faiz ve komisyonların ilavesi ile belge taahhüdünü aşabilir. Bu durumda belge taahhüdü belgede kayıtlı tutar değil kredi anaparasına ilave edilen faiz ve komisyonlar toplamıdır. Dolayısıyla gerçekleşme durumu buna göre hesaplanır.

4.1.4. Değerlendirmeyi yapan TCMB şubesinde DAB'ın firma nüshası ile fatura ve/veya istihkak raporları üzerine taahhüt hesabına sayıldığına ilişkin kayıt konulur, taahhüdün tamamen veya kısmen müeyyide uygulanarak kapatılacağı hususu ve tahsil gereken istisna oranı bu istisnaları uygulayan banka ve kuruluşlara, DAB'ların banka nüshasına gerekli kaydın konulması için DAB'ı düzenleyen bankalara da (DAB'ı düzenleyen banka krediyi kullandıran bankadan farklı ise) bildirilir.

İhracat taahhüdünün müeyyide uygulanmaksızın kapatılması halinde de işleme aracılık eden bankalara ve firmaya taahhüdün kapatıldığı bildirilir. Ancak çok fazla bankaca işleme aracılık edilmiş ise TCMB tarafından her banka şubesine bildirim yapmak yerine sadece firmaya bilgi vermek ve firmanın TCMB'den aldığı yazıya istinaden işleme aracılık eden banka şubelerince de taahhüt hesabını kapatmak ya da müeyyide uygulamak mümkündür.

DAB'ı düzenleyen banka ile kredi kullandıran aynı banka ise bu bankaca taahhüdü kapatırken DAB'ın banka nüshasına da taahhüde sayıldığına ilişkin not konulur.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.1.5. Taahhüt hesabının kapatılmasında ibraz edilmesi gereken DAB'ın ilgiliye ait asıl nüshası kaybedilmiş ise kaybolan DAB'la herhangi bir hesabın kapatılmadığına ve bulunduğu takdirde ibraz edileceğine dair ilgili kambiyo müdürlüğüne hitaben düzenlenecek bir taahhütnamenin DAB düzenleyen bankaya ibrazı kaydıyla bir defaya mahsus olmak üzere bu bankaca ilgiliye verilecek DAB suretine istinaden işlem yapılabilir.

4.1.6. Değerlendirmeyi yapan TCMB şubeleri gerçekleşme durumunu firma nüshasından çekilmiş belge fotokopisini de eklemek suretiyle bir yazı ile Müsteşarlığa bildirirler.

Söz konusu yazıda gerçekleşme durumu aşağıdaki başlıklar dahilinde bildirilir.

- Firma unvanı:
- Belge tarih, sayısı:
- Belgede taahhüt edilen döviz USD:
- Kullanılan kredi (faiz ve kom. dahil) USD:
- Kredi dışı işlemlere uygulanan istisna tutarı (yoksa olmadığı) USD:
- Gerçekleşme durumu USD:

İhracat taahhüdünün kısmen müeyyide uygulanarak kapatılması halinde Müsteşarlığa hitaben gerçekleşme durumuna ilişkin yazı, bankalarca müeyyide uygulandığının (KKDF ve BSMV'nin yatırıldığı) tespitinden sonra gönderilir.

4.1.7. TCMB şubelerince, tereddüt edilmesi halinde İdare Merkezinin görüşüne göre işlem yapılır, bunun dışında kapama ile ilgili olarak İdare Merkezine herhangi bir bildirimde bulunulmaz.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.2. DİİB İLE İLGİLİ İHRACAT TAAHHÜDÜNÜN KAPATILMASI VE BELGE İPTALİ

Bu belgelerle ilgili kapama başvurusu, 2000/4 Sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği ekinde yer alan belgelerle birlikte, firmalar tarafından, belge süresinin bitimini takip eden en geç 3 aylık süre içinde doğrudan İBGS'ne yapılır. Değerlendirme İBGS'ce yapılır.

Belirtilen süre içerisinde kapatma müracaatında bulunmayan firmalar adına düzenlenen DİİB ise, İBGS'ce müeyyide uygulanarak resen kapatılır. İptal edilen DİİB'ler Resmi Gazete'de yayımlanır.

Resmi Gazete'de yayımlanan DİİB ile ilgili olarak bankalarca aşağıda açıklandığı şekilde işlem yapılacaktır.

4.2.1- DİİB kapsamında, nakdi veya gayri nakdi kredi kullanılarak kullanılmadığı;

4.2.2- DİİB kapsamında ithalat işlemlerine aracılık yapıp yapılmadığı;

4.2.3- Vergi, resim ve harç istisnasının uygulanıp uygulanmadığı

araştırılacaktır.

4.2.4- Yukarıdaki işlemlerden birinin yapıldığı ve istisna uygulandığının tespiti halinde ise uygulanan istisnalara müeyyide uygulanmasını teminen,

a) Damga Vergisi ve Harç İstisnası için, Resmi Gazete'nin yayım tarihinden itibaren 30 gün içinde, uygulanan istisnaların kaldırılarak, istisnanın uygulandığı tarih ile tahsil tarihi arasındaki süre için gecikme zammı da uygulanmak suretiyle, 6183 sayılı Kanun ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümleri çerçevesinde tahsilini teminen, firmanın bağlı olduğu vergi dairesine bildirim yapılacaktır.

b) Banka ve Sigorta Muamele Vergisi (BSMV) için Resmi Gazete'nin yayımlandığı ayı takip eden ayın 15'ine kadar, bankanın bağlı olduğu vergi dairesine, BSMV beyannamesi verilecek ve bu sürede vergi, 213 sayılı VUK'ya göre hesaplanacak ceza ve gecikme faizi ile birlikte bankaca yatırılacaktır.

c) Mülga Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunun (KKDF) tahsili için ise Maliye Bakanlığı'nın 6 Mayıs 2002 tarih ve 20453 sayılı yazısı uyarınca, adı geçen Bakanlığın KKDF kesintisine ilişkin 2002/4 Seri Numaralı uygulama İç Genelgesine göre işlem yapılacaktır.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.2.5- Bu DİİB'lerin kapsamında işlem yapılmamış ve vergi, resim ve harç istisnası uygulanmamış ise vergi dairelerine ya da herhangi bir merciye bildirim yapılmayacaktır.

4.2.6- İptal ve müeyyideye ilişkin firma itirazları olsa bile bunlar müeyyidenin uygulanmasına engel teşkil etmeyecek, ancak işlem bazında alınmış olan Mahkeme kararları varsa ona göre işlem yapılacaktır.

Bu çerçevede bankaların vergi dairelerine, firmalara ve herhangi bir merciye ya da diğer bankalara yapacakları bildirimlerin, ileride doğabilecek sorunların çözümlenmesinde ispat yükümlülüğünün sağlanmasını teminen, "taahhütlü mektupla" veya bildirim yapıldığının ispatını sağlayacak diğer şekillerde yapılacaktır.

4.3. VRHİB İPTALİ VE MÜEYYİDE UYGULANMASI, MÜEYYİDENİN DURDURULMASI, KALDIRILMASI

İhracat taahhüdünün yerine getirilmemesi, kapatma başvurusunda bulunulmaması, firmanın iflası gibi sebeplerle belge, belgeyi düzenleyen Müsteşarlıkça iptal edildiğinde TCMB tarafından bir genelgeyle durum bankalara bildirilir.

Öte yandan TCMB şubesinde VRHİB süresi bittikten sonra 3 ay içerisinde ihracat taahhüdünün kapatılması için kendisine başvuru yapılmadığında durum ilgili Şubemizce Müsteşarlığa iletilecektir.

Müsteşarlıkça iptal edilen ve TCMB İdare Merkezi aracılığı ile müeyyide uygulanması gerektiği bankalara bildirilen VRHİB için bankalarca:

Belge kapsamında, nakdi ve/veya gayrinakdi kredi kullanılarak kullanılmadığının; kredi ya da kredi dışı işlemler için vergi, resim ve harç istisnası uygulanıp uygulanmadığının araştırılması; istisna uygulanmış ise uygulanan istisnalara müeyyide uygulanması gerekmektedir.

İptaliyle ilgili genelge tarihinden sonra, belgenin firma nüshaları bankalara ibraz edilirse istisna uygulanmaz ve kullanılmamasını teminen belge alınarak ilgili TCMB şubesine gönderilir.

1.Değişiklik

2003/YB-44

ŞB-50

4.4. FİRMA NÜSHASI KAYBEDİLEN VRHİB YERİNE YENİ BİR SURET VERİLMESİ HALİNDE KAYIP BELGE KAPSAMINDA YAPILAN İŞLEMLERİN TESPİTİ:

Henüz geçerlilik süresi dolmamasına rağmen VRHİB firma nüshasının kaybedilmesi üzerine firmanın yaptığı başvuruya istinaden Müsteşarlıkça onaylı yeni bir suret verilen ya da taahhüt hesabının kapatılması için TCMB şubesine yapılan başvuruda aslı yerine onaylı suret ibraz edilen belge ile geçerlilik süresi bittikten sonra kaybedildiği için suret alınmayan ve TCMB şubesine kapatma başvurusu yapıldığında belge aslının kaybolduğu beyan edilen VRHİB kapsamında kayıp tarihinden önce yapılan işlemler ve kullanılan krediler ile uygulanan istisnaların tespiti gerektiğinden belgenin kaybedildiğinin Müsteşarlık yada TCMB şubelerince İdare Merkezine bildirilmesi halinde bu husus İdare Merkezince bir genelgeyle bankalara duyurulur.

Bankalarca bu genelge alındığında TRL ve döviz kredisi kullanılmış ise bunların tutarı ve kullanım şekli USD değeri, faiz ve masraflar tutarı, uygulanan istisnaların tutarları ve USD değerleri, kredi dışında başka işleme de aracılık yapılmış ise yapılan işlem ve uygulanan istisnalar genelgede belirtilen TCMB şubesine bildirilir. Genelgeden sonra kayıp nüshanın bankaya ibrazı halinde belge işlem yapmaksızın TCMB şubesine gönderilir.

Öte yandan bankalar geçerlilik süresi sona ermemiş VRHİB sureti üzerinden işlem yaparken aslı gibi işlem yapacaklarından daha önce kullanılan ve belge aslına işlenen krediler varsa bunun bilinmesi gerekmektedir. Bunun için firma daha önce aldığı kredileri gerek kullanım gerekse geri ödemelerinin, faiz ve komisyonları, aracılık yapan bankaya işletmesi gerekmektedir. Kredi kullanmamışsa bu konuda firmadan beyan alınır.

TCMB şubelerince, kendilerine ulaşan bilgilerden, kullanım durumu tespit edilerek kapatma başvuruları buna göre değerlendirilir.

5. YÜRÜRLÜK HÜKÜMLERİ

5.1. Bu genelge (aşağıda belirtilen maddeler hariç) 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren geçerli olup bu tarih itibariyle 3 Mayıs 1999, 99/YB-21 tarih ve sayılı genelgemiz yürürlükten kaldırılmıştır.

Ancak yürürlükten kaldırılan genelgenin lehe olan hükümleri varsa belge süresi sonuna kadar ya da taahhüt süresi sonuna kadar uygulanır.

İş bu genelgenin, 6 Aralık 2000 tarih, 2000/YB-55 sayılı genelge ile ilave edilen

2.1.21, 2.1.22 maddeleri 5 Şubat 2000,

3.4.10, 3.5.1.1.3 maddeleri 26 Haziran 2000,

4.1.1.10 maddesi 9 Ağustos 2000

6 Aralık 2000 tarih, 2000/YB-55 sayılı genelgeyle değişiklik yapılan

1.1.9. maddenin demir-çelik, otomotiv ve otomotiv yan sanayi sektörünün yurt içi alımına ilişkin hususları 1 Ekim 2000, bu maddenin diğer hususları 1 Ocak 2000,

2.1.5. maddenin Türk Eximbank'a temlike ilişkin hususları 9 Ağustos 2000,

3.7.1. maddenin Sektörel Dış Ticaret Şirketleri tarafından kullanılan kredilerin taahhütlerine, şirketin ortağı olan imalatçı-ihracatçı şirket tarafından yapılan ihracatın sayılmasına ilişkin hususları 22 Eylül 2000, bu maddenin diğer hususları 1 Ocak 2000,

tarihinden itibaren geçerlidir.

Ancak imalatçı olmayan firmalarca kullanılan ihracat kredilerinde, ihracat taahhüdünün kapatılmamış olması kaydıyla, 1 Ocak 2000 tarihinden sonra olup olmadığına bakılmaksızın, Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ve/veya Sektörel Dış Ticaret Şirketleri aracılığı kabul edilecektir.

3.8. maddedeki, özel faturanın İBGS'nce de onaylanmasına ilişkin hüküm 21 Kasım 2000 tarihinden sonra düzenlenen faturalar için geçerli olacaktır.

5.2. Belgesiz kredilerin 12 ay olan süresi bu genelgemiz ile 18 aya çıkarılmış olup bir yıllık süreleri 1 Ocak 2000'den sonra sona erecek kredilerde süre 18 ay (gemi inşa ve ihracının (hazır gemi hariç) finansmanı amacıyla kullanılan kredilerde bu süre 24 ay) olarak dikkate alınacaktır.

Bu itibarla bankalar, 1 Ocak 2000'den önce kullandırmaya başladıkları bir yıllık kredileri resen 18 aya çıkarabilecekler, kredi vadesini uzatmasalar bile; taahhüt kapatma yönünden bu süreyi dikkate alacaklardır.

Örneğin 1 Mart 1999 tarihinde kullanılan bir ihracat kredisi 1 Eylül 2000 tarihine kadar resen uzatılabilecektir. Ya da banka vadeyi uzatmasa veya krediyi daha kısa süreli kullandırsa bile taahhüt kapatma süresi 1 Eylül 2000 tarihinde sona erecektir.

5.3. 1 Ocak 2000'de canlı olan ve üzerindeki süreleri 12 ay olarak belirtilmiş olan VRHİB süreleri de 18 aya çıkarılmış olduğundan, belge üzerindeki süre buna göre dikkate alınacaktır.

5.4. 1 Ocak 2000 tarihinden önce başlamış işlemlere de bu genelgemizin lehe olan hükümleri uygulanacaktır.

5.5. Tebliğin geçici 2'nci maddesinde, 1 Ocak 2000 tarihinden önce ihracatın finansmanı amacıyla kredi kullanmış olan imalatçı-ihracatçı firmaların üretim tesislerinin başka bir firmaya kiralanmış veya devredilmiş olması durumunda, imalatçı-ihracatçı firmaların kullandıkları kredilerin taahhütlerinin üretim tesisini devralmış veya kiralamış olan firma tarafından gerçekleştirilen ihracatla kapatılmasına Müsteşarlıkça izin verilebileceği hükme bağlandığından, bu haktan yararlanmak isteyen firmaların krediye aracılık eden bankalar aracılığıyla bu durumu tevsik eden gümrük beyannameleri, kira veya devir sözleşmesi, muvafakatname ve ilgili diğer bilgi ve belgelerle birlikte Müsteşarlığa başvurmaları gerekmektedir.

Tesisi devralan ya da kiralayan firmanın, aracı ihracatçı kullanması halinde, bu ihracat da yukarıdaki esaslar çerçevesinde; Müsteşarlıktan izin alınması kaydıyla, tesisi devreden ya da kiraya veren firmaca kullanılan kredinin taahhüdüne sayılabilecektir.¹

2'nci değişiklik

12 Kasım 2001/YB-88

12 Kasım 2001/ŞB-116

¹ DTM'nın 22 Ekim 2001 tarih ve 65220 sayılı yazısı.

KISALTMALAR

AB	:	Avrupa Birliği
BELGE	:	İTB, DİİB, VRHİB ile Geçici Kabul İzin Belgesinden Herhangi Biri
BSMV	:	Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
C/H	:	Cari Hesap
DAB	:	Banka veya Özel Finans Kurumlarınca Düzenlenen Döviz Alım Belgesi
DBT	:	Döviz Beyan Tutanağı
DİİB	:	Dahilde İşleme İzin Belgesi
DSB	:	Banka veya Özel Finans Kurumlarınca düzenlenen Döviz Satım Belgesi
DTH	:	Döviz Tevdiat Hesabı
EXİMBANK	:	Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.
GB	:	Gümrük Beyannamesi
GKS	:	Genel Kredi Sözleşmesi
İLGİLİ TCMB ŞUBESİ	:	Belge üzerinde kayıtlı firma adresine göre yetkili olan TCMB Şubesi
KDV	:	Katma Değer Vergisi
KG V	:	Kambiyo Gider Vergisi
KKDF	:	Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu
MÜSTEŞARLIK	:	Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı(İhracat Genel Müdürlüğü)
TCMB	:	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEBLİĞ	:	İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkındaki Tebliğ 2000/1
TPKK	:	Türk Parasının Kıymetini Koruma Mevzuatı
TRL	:	Türk Lirası
USD	:	Amerikan Doları
VERGİ İSTİSNASI	:	Vergi, Resim ve Harç İstisnası
VRHİB	:	Vergi, Resim ve Harç İstisna Belgesi
İBGS	:	İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri